

EL MIRALL

Núm. 196

3 EUR

Opinió

*Joan Guasp
Sopes
de matances,
senalles i
ball de bot*

• • •

Entrevista

Xavi Sarrià

• • •

Itineraris

*El barranc de
Biniaraix i
el mirador de
Joaquim Quesada*

• • •

Art

• • •

Llibres

• • •

Cinefàgia

Dossier

*Les pluges. Assistim a una acceleració
vertadera del canvi climàtic?*

Jornada de presentació:

Centre d'informació

Europe Direct Mallorca

Dia: Divendres 6 de març de 2009

Hora: 12.30

Lloc: Centre de Cultura Sa Nostra
C/ de Concepció, 12. Palma.

- 12.30 hores** Obertura de la jornada
Objectius principals dels centres d'informació Europe Direct
per a les Illes Balears

Sr. Jaume Garau i Taberner . Director general de Fons Europeus
Sr. Manel Camós Grau. Director de la Representació de la
Comissió Europea a Barcelona.
- 13.00 hores** Presentació dels serveis del centre d'informació
Europe Direct Mallorca i de la Xarxa Informa

Sra. Catalina Alemany Sorell. Directora gerent del
Centre Balears Europa.
- 13.20 hores** Conferència. "Municipis: actors actius a la Unió Europea".

Sr. Joaquim Millán Alegret. Secretari general del Consell
Català del Moviment Europeu, director de la consultora
Eurolocal.
- 13.50 hores** Cloenda

Hble. Sra. Francesca Vives i Amer. Consellera de Comerç,
Indústria i Energia
- 14.00 hores** Còctel

"SA NOSTRA"
CAIXA DE BALEARS

 Centre
Balears Europa
Direcció General
de Fons Europeus

EL MIRALL

EL MIRALL

REVISTA CULTURAL
Març de 2009 · Núm. 196

Edita:
OBRA CULTURAL BALEAR

Publica:
Associació EL MIRALL
C/ del Pare Bartomeu Pou, 31, bxs.
07003 Palma

Adreça electrònica:
<http://www.ocb.cat>
comunicacio@ocb.cat

President:
Jaume Lladó

Director:
Josep Melià

Cap de redacció:
Esther Balaguer

Consell editorial:
Jaume Lladó
Josep Melià
Pere Bueno
Joan Guasp
Joan Miquel Chacon
Gabriel Matas
Macià Calafat

Publicitat:
Santi Adrover

Producció, administració
i publicitat:
Tel.: 971 72 59 37
Telefax: 971 71 93 85
Apartat de correus 179
07080 Palma

Delegació a Barcelona:
Omnium Cultural
C/ de la Diputació, 276 pral.
08009 Barcelona

Delegació a València:
Acció Cultural del País Valencià
C/ del Baró de Càrcer, 37
46001 València

Els articles publicats en
aquesta revista expressen
únicament l'opinió
dels autors.

Disseny
Marco Spinazzola

Maquetació i fotocomposició
Ecogràfic

Impressió
Xisco Arts Gràfiques
C/ del Baix Riera, 1-A, Palma
Tel. 971 475754

Dipòsit legal
PM 10-1987

EDITORIAL

EL TEMPS

4

DOSSIER

LES PLUGES. ASSISTIM A UNA ACCELERACIÓ VERTADERA DEL CANVI CLIMÀTIC?

5

OPINIÓ

JOAN GUASP

14

ENTREVISTA

ESTHER BALAGUER. XAVI SARRIÀ

16

MISCEL·LÀNIA

JAUME LLADÓ

24

EL SEMÀFOR

OFICINA DELS DRETS LINGÜÍSTICS

28

LLIBRES

BIEL MESQUIDA

30

ART

JOSEP MARIA ALAMINOS. «CADAVER EXQUISIT». LA CREACIÓ COL·LECTIVA

34

ITINERARIS

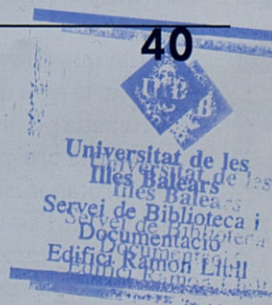
GASPAR VALERO. EL BARRANC DE BINIARAIX I EL MIRADOR
DE JOAQUIM QUESADA (CORNADOR GRAN)

36

CINEFÀGIA

MATÍAS VALLÉS. EL LLIURAMENT DELS «GOYOS»

40

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

5109311302

El temps

Editorial

És evident que un dels temes que cada vegada té més força en l'agenda dels debats públics és el tema del medi ambient. Occident ha tingut un desenvolupament econòmic que en bona part s'ha fonamentat sobre un consum dels recursos naturals poc sostenible. Hi ha un dubte més que raonable sobre la capacitat de càrrega del planeta en relació amb determinats estàndards. Les fonts d'energia es poden exhaurir en uns decennis, i l'augment del seu preu pot tenir unes conseqüències econòmiques difícils de preveure per a les societats benestants. Les emissions contaminants poden tenir uns efectes sobre el clima, la biodiversitat i els equilibris ecològics que ens poden dur a un món molt diferent del que coneixem. Un problema que a més s'agreuja perquè la pujada del nivell de riquesa de gegants com la Xina o com l'Índia pot acabar accelerant una situació que ja semblava complicada.

Si tenim en compte aquests breus antecedents podem entendre perfectament que el tema del canvi climàtic s'hagi convertit en una qüestió de rabiosa actualitat. Encara que n'hi hagi que discuteixin l'existència i l'abast d'aquest fenomen, és indubtable que l'activitat humana té uns efectes sobre l'entorn i el clima. I dins aquest context és lògic que la primera tasca que s'hagi de plantejar una societat conscient i responsable sigui la sensibilització. Posar damunt la taula aquest tema és una passa necessària i imprescindible perquè se comencin a adoptar mesures per posar ordre i solució.

És aquesta sensibilització la que provoca que els diferents governs hagin de fer gests com el conveni de Kyoto, com una aposta més o manco profunda per les energies renovables o com tota una sèrie de normativa que intenta lluitar contra allò que es consideren excessos ambientals. Com succeeix amb tantes altres coses, el gran repte no tan sols està en la sensibilització, sinó en l'eficàcia i els costos de les mesures correctores. Perquè no ens enganyem, amb la signatura de Kyoto molts països han donat una imatge que a l'hora de la veritat no ha anat acompanyada d'un compromís explícit i efectiu, és a dir que han signat però no han reduït les emissions d'acord amb les xifres teòricament assumides. I això, que pot tenir una certa lògica, perquè un sistema productiu no es pot canviar amb tanta facilitat i amb tanta rapidesa, es pot convertir en una arma de doble fil perquè els estats signants han de ser més realistes i han de ser transparents en relació amb les conseqüències econòmiques i laborals de determinades decisions, ja que, si no ho fan, generen desencís i desmobilització.

Probablement, el temps sempre ha evolucionat, el que passa és que mai, dins aquesta evolució, l'ésser humà hi havia ficat cullerada ni, fins i tot, se n'havia convertit en un element determinant. Quan es perden les proporcions de les coses es pot produir un desastre, i els països desenvolupats han perdut les proporcions quant a l'ús que fan de les anomenades matèries primeres. I aquesta pèrdua de proporcions es combina, a més, amb unes societats en què l'austeritat i el consum moderat sembla que són valors a la baixa.

La crisi que travessam sembla una bona ocasió perquè el tema ambiental es plantegi amb tota la seva dimensió i amb tot el seu vessant estratègic. Ara que el consum pateix una frenada per motius de butxaca i ara que es pensa en els pilars sobre els quals s'ha de construir la prosperitat, és de sentit comú pensar que el factor ambiental ha de tenir un paper protagonista. No hauria de passar que la crisi fos un argument per situar en un segon terme l'assenyalat factor ambiental, fer això podria ser absolutament contraproductiu. Si cercam la solidesa del nostre país, dels nostres països, el que hem de fer és afrontar els reptes, no ajornar-los. Ningú no pensa que els recursos naturals del planeta siguin inesgotables; si això és així, aleshores hauríem de començar a intentar actuar-hi en conseqüència. I actuar-hi, molt sovint, requerirà sacrificis que no està gens clar que vulguem assumir. Aquesta és la paradoxa en què vivim i que hem de resoldre.

**Les pluges. Assistim a una acceleració
vertadera del canvi climàtic?**

Dossier

Mai no plou a gust de tothom

ALFREDO BARÓN PÉRIZ

Mai no plou a gust de tothom. Aquest dita popular reflecteix, d'una banda, la varietat d'activitats per a les quals l'aigua és necessària i, de l'altra, la irregularitat en la distribució de la pluja.

Segons la forma de ploure i de l'època, unes activitats se'n poden veure beneficiades, i d'altres, perjudicades. Així, les pluges de gran intensitat poden omplir els embassaments, però poden provocar inundacions i perjudicar collites; les pluges de poca intensitat i amb la freqüència adequada, poden beneficiar l'agricultura, però no reflectir-se pràcticament en la recàrrega dels aqüífers. Per no parlar de la incidència de la pluja en temporada turística.

L'aigua, element essencial per a la vida, ha condicionat sempre l'exercici de l'activitat humana. Els primers assentaments humans coneguts es troben a les riberes de rius o en zones amb aigua abundant. Precisament aquests nuclis han estat focus de cultures que varen estendre àmpliament la seva influència, en què es va desenvolupar una organització social completa i estable, al contrari de les cultures nòmades, amb estructures més simples i menys estables.

Als punts pobres en aigua, on l'home s'ha vist obligat a establir-s'hi per necessitats geogràfiques ineludibles, com és el cas de les Balears, amb una situació de pont entre cultures mediterrànies, s'han desenvolupat tècniques d'aprofitament de l'aigua més o menys sofisticades, des de la simple recollida d'aigua de pluja en cavitats excavades o naturals, l'emmagatzemament, fins a la conducció de cabals de fonts petites a través de llargues distàncies i l'excavació de pous ja d'antic.

Com és natural, amb el desenvolupament de la cultura urbana i industrial, el problema s'agreuja i es perfeccionen les tècniques de captació d'aigua (pous, molins, sondejors), les construccions d'embassaments i la utilització massiva de bombes submergides en prospeccions més profundes.

Per centrar l'anàlisi de la problemàtica de l'aigua, estudiarem quin és el seu cicle en la natura. L'aigua de pluja (P) segueix tres camins diferents. Una part es filtra al terreny i arriba al nivell freàtic, on constitueix recursos subterranis; una altra part (S) circula per la superfície, i si no és regulada mitjançant canalitzacions o utilitzada per recarregar artificialment els aqüífers, va ràpidament a la mar; una altra part, s'evapora o bé directament en el moment de prendre contacte amb la terra, o bé a partir dels recursos d'aigua, llacs o zones pantanoses, o bé en ajudar a fer les funcions fisiològiques de les plantes (transpiració). El conjunt d'aigua evaporada de qualsevol d'aquestes maneres rep el nom d'evapotranspiració (Et). L'equació elemental que expressa el cicle de l'aigua és:

$$P = I + S + Et$$

En vista d'això, s'observa clarament que els recursos hidràulics

depenen d'una sèrie de paràmetres o condicions, que són, en primer lloc, la climatologia i, en segon lloc, la geologia.

De la primera, la pluviometria ens dóna la quantitat total d'aigua de què podríem parcialment disposar en una zona determinada. D'altra banda, la temperatura, la insolació, etc. influeixen en fenòmens com ara l'evapotranspiració. La geologia determina, segons la permeabilitat de les matèries de la terra, el percentatge d'infiltració o d'escorrentia que hi haurà en una zona determinada, i les possibilitats d'emmagatzemar l'aigua. En algunes zones predominaran els recursos subterranis, i en altres, els recursos superficials.

Dels tres elements que componen el cicle hidrològic (I, S, Et), dos són principalment aprofitables: I i S.

L'escorrentia superficial (S) es pot aprofitar i regular mitjançant la construcció d'obres d'embassament, sempre que les condicions topogràfiques i geològiques ho permetin. La infiltració (I), en forma de recursos subterranis, s'aprofita parcialment mitjançant la captació d'aquests recursos amb pous, galeries, sondejos, etc., o de forma natural amb l'aprofitament de fonts. A Mallorca predominen els recursos subterranis sobre els superficials.

Però l'aigua no és tan sols necessària per a l'ésser humà, sinó també per mantenir la vida en general. Per tant, en valorar l'aigua disponible per a ús humà, cal tenir en compte la que és necessària per mantenir els ecosistemes que en depenen, aspecte que s'ha oblidat amb certa freqüència.

A Mallorca s'hi ha d'afegir el problema que plantegen les zones que exploten aqüífers costaners, o en relació directa amb la mar. Si en qualsevol aqüífer és important no sobrepassar amb l'explotació els recursos disponibles, als aqüífers costaners aconseguir en cada moment l'equilibri en l'explotació de recursos es converteix en un problema vital. Si sobrepassam els recursos disponibles, produïm intrusió salina, que deteriora la qualitat de les aigües i que pot arribar a ser irreversible i a inutilitzar totalment o parcialment l'aqüífer. Cal no explotar durant molts d'anys un aqüífer salinitzat per intrusió perquè torni a ser utilitzable. Fins i tot sense superar amb les extraccions els recursos utilitzables poden provocar-se greus perjudicis a l'aqüífer pel fet d'aprofundir excessivament

els pous, per col·locar la bomba massa al fons, per explotar massa pous ineficients, etc.

Avui en dia, una vegada avaluats i posats en explotació els recursos, es planteja el problema de conservar-los perquè puguin continuar essent utilitzats. El principal perill que tenen és la contaminació.

Del que he dit fins ara, en podem deduir una sèrie de conclusions. Els recursos són limitats, depenen exclusivament de la pluviometria de l'illa, i amb un marge d'error acceptable, estan quantificats.

Les línies d'acció que cal seguir són, per tant, les que condueixen a reduir al màxim la demanda, combinada amb l'aprofitament racional dels recursos utilitzats.

No es tracta tant de trobar nous recursos per continuar potenciant un desenvolupisme exagerat, com d'una gestió adequada dels recursos que hi ha tant des del caire quantitatiu com qualitatiu.

D'altra banda, les aigües d'escorrentia superficial circulen per una xarxa de drenatge en què hi ha (o hi havia) planes d'inundació que, quan es produïen grans pluges, servien per esmorteir la força de l'aigua.

L'ocupació intensiva del territori, i en especial d'aquestes planes, sense impermeabilització per urbanització en molts de casos, fa que els regs i els costos en cada nou episodi extrem es multipliquin. En les darreres pluges produïdes (que no han estat extremes ni de bon tros), s'ha parlat d'inunda-

cions. El fet cert és que l'aigua ha recuperat momentàniament «el seu territori» que impropriadament havia ocupat l'ésser humà.

La tendència a fugir cap endavant amb infraestructures de protecció i costos cada vegada més grans produeix una falsa sensació de seguretat i fa que els riscos, certament més dilatats en el temps, siguin cada cop més grans. Cal aprendre a conviure amb la naturalesa adaptant-s'hi tant com sigui possible.

Recuperar la vegetació de ribera, les planes d'inundació i la morfologia dels llits, són mesures molt més econòmiques a llarg termini, ambientalment més sostenibles i per descomptat més estètiques.

En darrera instància, pel que fa al tema de l'aigua, i respecte de tots els que estan relacionats amb els recursos, no cal plantejar el problema del model de desenvolupament que volem (o que volen uns determinats interessos), sinó el model que pot permetre's la societat i el territori.

** Alfredo Barón Pérez és geòleg i cap de servei d'Estudis i Planificació de la Direcció General de Recursos Hídrics de la Conselleria de Medi Ambient.*

Metges especialistes en oftalmologia

C/ d'Anselm Turmeda, 10. Palma (Mallorca)
 Tel. 971 20 15 12 - 971 29 47 44 - 971 29 54 50
 Fax 971 75 52 38
 A/e: iom@iom.es

Les plogudes dels darrers mesos del 2008

JOAN BARCELÓ TROBAT

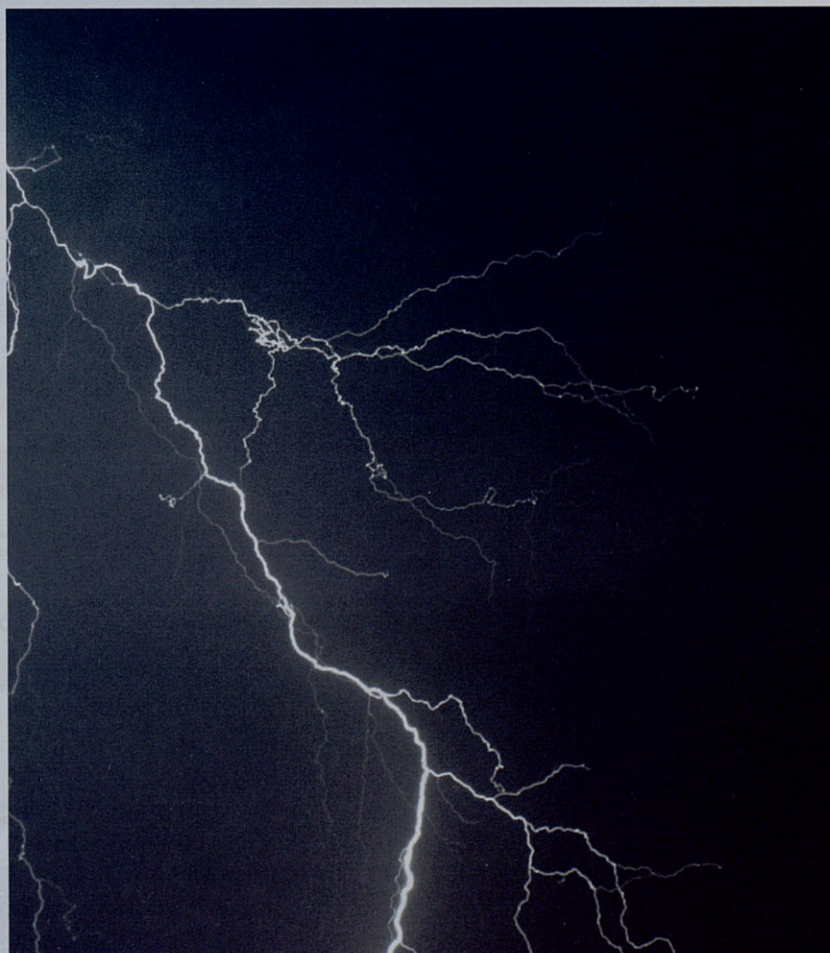
Així i tot, amb les dades a la mà, hi ha zones de les Balears on a final d'any només ha plogut el que sol ser habitual. Això sobretot ha passat a les Pitiüses, cosa que deixa en evidència la sequera que hi havia. Els pagesos estan cansats que ploqui perquè ha perjudicat molts de cultius i d'altres es quedaran sense sembrar, amb molts de sementers que encara estan embassats i amb les pèrdues que això els provoca. Els que no viuen de fora vila també estan cansats que ploqui perquè no poden estar per defora.

Amb aquestes línies intentarem explicar que això forma part del nostre clima. Segurament en els darrers temps no havia passat de la mateixa manera que ho ha fet enguany, però els períodes molt plovers sempre s'han succeït amb altres de secs.

Primer, hem de posar en context el comportament del nostre clima. Tenim la sort de viure en un clima molt variat, estius càlids i secs, hiverns suaus amb dies de fred i pluges persistents i dues primaveres que són de transició. La primavera d'hivern és la més plovera i també hi ha tempestes, i la d'estiu té dies molt variats, ruixades disperses i la calor cada vegada més intensa. Aquests són els trets més característiques del nostre clima, però un fet ben definitori del clima mediterrani és la seva irregularitat. Aquí tornariem a entrar en el que dèiem de períodes secs i plovers, ja siguin mesos o anys. De fet, hi ha una famosa cançó de Raimon que defineix perfectament el clima mediterrani: al meu país no sap ploure... I és ben cert; podem estar mesos i mesos sense que caigui ni una gota i després, en un dia, en poc més d'una hora, descarrega el que no està escrit. La irregularitat també és notòria en la

precipitació anual. Hi ha anys en què plou molt, per damunt de la mitjana, i d'altres en què queda molt per sota. La mitjana de pluja, molt important en la majoria de climes del món, només és un valor representatiu al clima mediterrani, perquè poques vegades es correspon amb el valor a final d'any. Al llarg de la història trobam moltíssims anys de sequeres seguits d'altres molt plovers. Tot això que explicam té una raó, no és que el temps estigui sonat. L'explicació és la situació geogràfica de les Balears. Ens trobam a mig camí entre dues masses d'aire molt diferenciades, una de càlida i estable (l'anticicló de les Açores), que ens afecta sobretot a l'estiu, i una altra de fre-

Està en boca de tothom que durant aquests darrers mesos ha plogut molt. La tardor-hivern del 2008 segurament passarà a la història per ser una de les més plujoses dels darreres dècades.

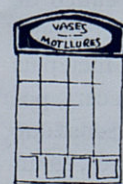

da i inestable (les pertorbacions o borrasques atlàntiques), que ens arriben a l'hivern i la tardor. De tant en tant, com que la Mediterrània és prou extensa i té les seves particularitats, genera una altra massa d'aire pròpia. Ara, però, ens convé fixar-nos en les dues primeres. L'anticicló de les Açores és el responsable que a pocs quilòme-

tres al sud de les Illes hi trobem el desert del Sàhara. Però, en canvi, les pertorbacions atlàntiques provoquen que també relativament prop d'aquí, al nord de la Península, hi plogui pràcticament cada dia. Aquestes dues masses d'aire, que tenen una extensió de milers de quilòmetres, es topen a les latituds mitjanes, a les nostres latituds, i gene-

ren una lluita constant per imposar-se, i quan una ho aconsegueix, és difícil canviar la dinàmica. Aquí es troba l'explicació del que ha passat a final de la tardor i l'hivern, l'anticicló no s'ha presentat potent i ha permès que les borrasques i les glopades d'aire fred en alçada hagin entrat l'una darrere l'altra i hagin afectat la Península

"Encara queden botiques"
Casa Domar Flores

ARA TAMBÉ
PREMSA I PAPERERIA

PAPERS PINTATS I PINTURES · ARTICLES PER A ARTISTES · VASES I MOTLLURES

SANT MIQUEL, 77 - Telèfon 971 721 483 - Fax 971 719 312 · 07002 - PALMA (MALLORCA)

i les nostres illes. Això ha fet que les plogudes, les nevades a la Serra, les ventades i els temporals a la mar hagin estat molt freqüents durant els darrers mesos.

Però el 2008 no ha estat plujós, ja que va començar bastant sec, i durant els primers mesos va ploure molt poc; fins a l'abril vàrem viure de les plogudes que havien caigut l'octubre i el novembre del 2007. Una vegada més trobam aquestes irregularitats de pluviometria, amb diversos mesos secs que acaben de cop amb pluges abundants. Aquest dèficit d'aigua va ser molt més marcat a Eivissa i Formentera, on la sequera era destacable. Però durant el maig i el principi de juny va ploure moltíssim; de fet, el maig del 2008 ha estat un dels més plujosos de la història en diversos observatoris de Mallorca, com Palma, Lluc o Porreres. Després vingué la sequera habitual de l'estiu, i des del setembre fins a final d'any ha tornat a ser gros. Es demostra amb el fet que els embassaments de la Serra fas dos mesos que estan plens a vessar, cosa que segons Emaya no havia passat cap vegada d'ençà dels anys setanta, en què començà a gestionar-los.

Si hem de posar un exemple, parlarem d'un dels observatoris de Mallorca on plou més. A Lluc en quatre

mesos varen caure uns 1.200 litres per metre quadrat, més del 60% del que ha plogut en tot l'any. Finalment, el 2008 a Lluc hi han caigut 1.890 litres per metre quadrat, que és molt, però no hem de mirar gaires anys enrere per trobar un altre any en què hagi plogut més. El 1996 hi varen caure 2.010 litres per metre quadrat. Segurament la diferència entre aquests dos anys rau en el fet que l'any passat la major part de precipitació va caure en pocs mesos.

En general, ha plogut a tot Mallorca, però és evident que, tot i la seva petita extensió, la diversitat pluviomètrica és molt destacable. La mitjana de pluja va des de poc més de 300 litres per metre quadrat de mitjana dels pobles del migjorn fins als més de 1.300 que sol ploure al cor de la serra de Tramuntana, principalment als voltants del Puig Major i dels embassaments. El 2008, tot i que com hem dit ha plogut molt durant els darrers mesos, la pluja anual ens mostra que no per totes les illes ha estat així. A Sant Antoni de Portmany no han arribat a la mitjana, que contrasta amb l'aiguada que ha fet sobretot a la serra de Tramuntana i al nord de Mallorca.

**Joan Barceló Trobat és meteoròleg d'IB3.*

Pluja caiguda durant el 2008

Observatori	Pluja anual (mm)	Observatori	Pluja anual (mm)
Lluc	1890	Maó	723
Pollença	1328	Manacor	633
Artà	1024	Lloret	618
Valldemossa	975	Eivissa	449
Inca	756	S. Antoni de Portmany	381

Embat
Llibres

PEDAGOGIA - PSICOLOGIA - CIÈNCIES SOCIALS

Pge. Papa Joan XXIII, 5-E · Geranis centre · 07002 · Palma
Tel. +34 971 713 350 · Fax 971 213 641 · gfortezarei@ispbaleares.com

Pluges, vents i altres maltempsades

MATEU MORRO

Les pluges persistents que s'han produït entre els mesos de novembre del 2008 i gener del 2009 constitueixen un fenomen meteorològic que no és nou a la nostra àrea geogràfica.

Tots recordam, els que tenim una certa edat, aquelles temporades de pluges hivernenques o tardorals que ens han marcat a la memòria un record que no s'esborra. Les pluges persistents, a més a més, són un fenomen advers relativament habitual dins el panorama agrari dels països europeus. Els temporals de vent, com l'ocorregut els dies 23 i 24 de gener de 2009, tampoc no són infreqüents i en els darrers anys s'han produït episodis excepcionals com el de novembre del 2001 o el del cap de fiabló de l'octubre del 2007. Episodis de pluges i vents que han alternat amb sequeres intenses com la del 1999-2001 o la del 2006-2007.

Canvi climàtic? No n'hi pot haver cap dubte. Digui el que digui el cosí de Sevilla d'en Rajoy. El canvi es constata clarament en l'augment de les temperatures mitjanes a escala mundial, entre altres fets del clima que es poden mesurar amb facilitat, i negar-lo tan sols es pot fer des de posicions ideològiques molt conservadores oposades a limitar el naufragi mediambiental. Però cal anar amb compte a l'hora d'atribuir els caps de fiabló, les pluges persistents o les sequeres pertinaces tan sols al canvi climàtic, quan són fets habituals, en una escala variable d'intensitats, en la història climàtica dels països mediterranis dels darrers mil·lenis.

Els efectes sobre els cultius i els ramats

Es fa difícil avaluar econòmicament els danys ocasionats en el sector agrari per les pluges i els vents darrers. En tot cas, mentre l'efecte devastador del temporal de vent és relativament fàcil de valorar, el de les pluges és més complex, i s'haurà d'esperar un temps a veure quina és l'evolució dels

cultius per poder fer una valoració de danys més ajustada.

En el sector de la patata, sobretot ubicat a sa Pobla, s'han produït dues conseqüències: les pluges persistents inundaren la marjal i alteraren la recollida de la patata tardana, sembrada a l'estiu, fet que va produir pèrdues de quantitat i qualitat. Tanmateix, la campanya es va salvar per la conjuntura del mercat internacional, amb problemes idèntics o pitjors a les zones productores competidores. De manera que el preu acceptable de la patata va compensar, en tot o en part, les pèrdues degudes a les pluges. Pel que fa als vents huracanats del gener, provocaren els típics problemes de necrosi (les fulles tornen negres i es moren) a les patateres primerenques (orientades a l'exportació cap a Europa) i afectaren sobretot les explotacions que semblen més prest. La majoria d'explotacions, en canvi, va patir uns efectes menors. En no poder sembrar en el moment adequat, es produirà un retard en la campanya que no serà gens positiu per a la comercialització. El problema de la patata d'exportació sembla que està més aviat en la crisi econòmica mundial; la debilitat de la demanda en els mercats europeus, sobretot l'anglès, i en els problemes generats per la correlació desfavorable entre l'euro i la lliura esterlina.

En els conreus herbacis de secà del Pla de Mallorca (cereals i farratges) es varen produir unes inundacions dels cultius molt extenses i, sobretot, els terrenys molls varen impedir que les labors de sembra es fessin amb normalitat. Al final ha quedat una superfície sense sembrar (potser d'entre un 30% i un 40%) a les zones baixes i àrees properes a torrents de l'àrea central del Pla de Mallorca, que és la

que té unes terres més retents quant a aquest tipus de cultius. No sembrar significa no comprar llavors i altres productes i, per tant, ocasiona també unes reduccions notables a les vendes de les cooperatives i dels magatzems. I molt del que s'ha sembrat s'ha fet fora de temps.

El ramat oví, tan propi dels secans mallorquins, no ha pogut pasturar amb normalitat durant una sèrie de setmanes, i això ha provocat la difusió de certes malalties dels animals, amb un nombre anormal de baixes, i en especial ha reportat un augment dels costos per als ramaders perquè els animals s'han hagut de mantenir amb aliments comprats i no tant amb els productes de la finca.

Per últim, algunes extensions d'hortalisses i llegums (colflori, lletuga, porros, faves, flor ornamental...) han estat malmenades directament pel vent i les inundacions, o la humitat ambiental ha accentuat diverses plagues de fongs i virosis. Amb tot, l'efecte físic més evident en l'horticultura és la destrossa d'instal·lacions, sobretot de les cobertes de plàstic dels hivernacles, especialment forta a les àrees de Palma, del Pla i del Llevant.

Meteorologia i agricultura

Per definició, l'activitat agrària està sotmesa a les maltempsades de tot gènere. La història agrària i la memòria popular recullen multitud de fenòmens catastròfics produïts a totes les èpoques (l'expressió «romandre espantat com el blat de l'any tretze» es refereix a la mala

anyada del 1613). I l'evolució del clima mundial, segons ens diuen els experts, encara agreujarà més aquests fenòmens adversos. La incertesa meteorològica augmentarà els riscos econòmics dels pagesos i obligarà a intensificar les mesures, com la implantació del sistema d'assegurances agràries, que poden pal·liar els danys a cultius i instal·lacions. Així i tot, els costos d'aquestes assegurances poden ser difícilment suportables per activitats amb uns marges de rendibilitat escassos. L'orientació productiva de les explotacions agràries balears actives està molt definida (l'horticultura aporta més del 60 % de la producció final agrària) i no sembla que es pugui parlar per ara de reestructuracions substancials en el mapa de cultius.

D'altra banda, avui no es pot fer cap plantejament agrari seriós, amb la vista posada en el futur, si no és des d'una clara aposta per la sostenibilitat. L'agricultura és una activitat gestionada pels pagesos, però que produeix uns efectes directes sobre l'entorn i la qualitat de vida del conjunt de la població. El territori, el paisatge, els recursos hídrics, els sòls, el patrimoni etnogràfic i biogenètic o l'alimentació dels ciutadans (sana i mediterrània) són les realitats que estan en joc. Si no es té clar això podem acabar en una deriva mental que ens duguï a predicar el final de l'agricultura local per passar a dependre en exclusiva del subministre extern i dedicar tot l'espai agrari a la urbanització residencial extensiva. No tenim massa motius per ser especialment

optimistes quan veim que, des del traspàs de competències ençà, l'Administració autonòmica ha estat incapaç per complet de generar mesures i normes que preservassin els valors esmentats i, amb aquests, l'activitat agrària.

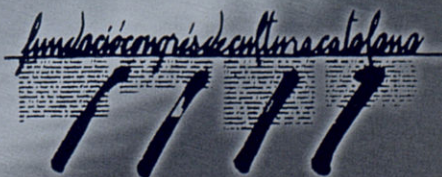
Aquesta reflexió ens du a valorar que, més enllà dels fets meteorològics, la nostra agricultura –i en definitiva el nostre país– depèn de la voluntat dels ciutadans i els responsables polítics d'adoptar mesures que valorin la figura del pagès i li donin suport a tots els nivells. Hem de ser conscients que la lògica del mercat globalitzat no va massa per aquest camí i que, per tant, una opció clara per la nostra pagesia no deixa de ser una opció d'alt valor ideològic i de compromís ferm amb la terra on ens ha tocat viure.

**Mateu Morro és coordinador de la Unió de Pagesos de Mallorca.*

EL MIRALL amb el suport de

**Generalitat
de Catalunya**

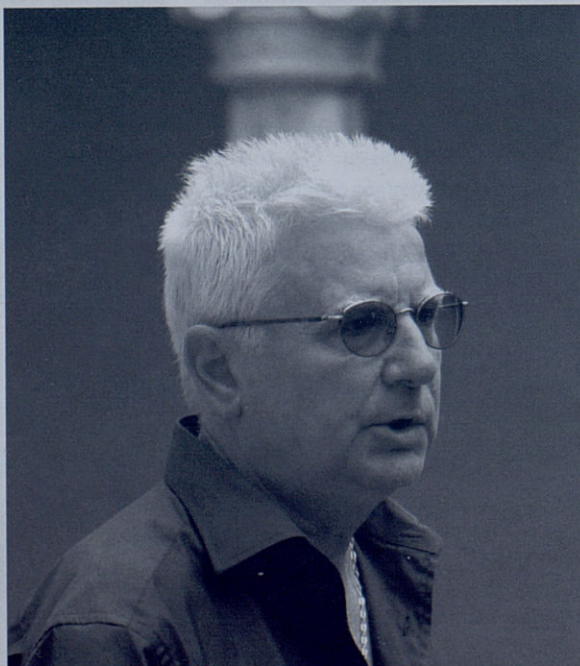
Sopes de matances, senalles d'espart i ball de bot

JOAN GUASP

Conec persones, nascudes a Mallorca, que estimen Mallorca, i la serveixen des del seu raconet físic de geografia urbana o rural i la defensen des de la seva petita parcel·la espiritual, i que pateixen per ella des de la seva grandesa d'ànima i de cor, que mai no aprovarien el nivell A de català. Tota la vida, en els seus ambients familiars, laborals, socials i culturals, han fet servir la seva modalitat lingüística autòctona per sobre de qualsevol altra llengua forana. No ho han fet de manera conscient i militant, sinó amb la naturalitat pròpia que els ha proporcionat l'aprenentatge en el si d'un marc propi familiar i genètic. És a dir, sense el més mínim esforç i amb tota senzillesa. Així han estat les seves vides. Sovint, fins i tot, aquestes persones són expertes a fer un bon frit mallorquí, o unes sopes de matances, o una coca amb verdura millor que qualsevol pizza del món. D'altres saben brodar punt de creueta, o saben ballar ball de bot,

o formatjar, o coure flaons, o saben fer senalles d'espart, canyissos d'albons per assecar-hi figues i albercocs, i fer ximbombes de pell de conill o de cabra. Idò, malgrat el seu amor nadiu per la terra i la cultura del país que els va veure néixer i créixer, malgrat haver fet un ús constant de les nostres tradicions més arrelades, i també encara que sembli que no hi té res a veure, perquè sí que hi té a veure, que de manera habitual parlin la seva llengua, en examinar-se del nivell A de llengua catalana no han aconseguit aprovar. Han suspès. Han suspès l'assignatura que més arrelada han viscut. Tot això desmoralitza una mica. Considero que això constitueix una injustícia flagrant, encara que és ben cert que jo no sé com posar-hi remei, però entre tots hauríem de trobar una fórmula adient per resoldre-la, més que de manera immediata, de manera automàtica. Potser un examen d'orgull per la pròpia cultura, és a dir, per tal d'avaluar la seva autoestima nacional. El llenguatge parlat és l'home mateix, ens diu Gabriel Amengual, catedràtic de filosofia de la UIB i membre de l'Institut d'Estudis Catalans. Encara que hi ha altres llenguatges, com són els dels signes, els de les danses, els dels fum, el dels gestos diversos, etc. Però la llengua parlada és el tret característic de l'ésser humà. En relació amb la duplicitat de funcions d'una llengua, apunta el mateix catedràtic que «els semàfors que regulen la circulació no poden estar en vermell i verd al mateix temps: formen un sistema de signes articulats que exclouen la simultaneïtat». Però ara ja entrariem en una altra problemàtica.

Per a aquestes persones a les quals

ens referíem encara hi ha una injustícia més gran: alguns funcionaris que han vingut de fora, o no, però que mai a la vida no han reconegut com a llengua pròpia el català, estan ocupant càrrecs de suposada molta responsabilitat pública amb el nivell C aprovat a la butxaca. No vull dir que no se l'hagin guanyat, aquest nivell de coneixement de la nostra llengua, però no els ha servit més que per obtenir una «poltrona» i després oblidar-se del que és, del que representa i del que compromet. Res de compromisos! A cobrar cada mes i a ofendre cada dia i cada hora el que és la principal eina de la nació a la qual diuen servir! És així, perquè de la nostra llengua en fan un ús molt esporàdic i gairebé sempre a contracor.

Aquestes situacions anòmales que tant i tant sovintegen entre nosaltres fan que el tema lingüístic s'hagi convertit en camp de batalla de la nostra societat. Ja és ben trist que hàgim de ser nosaltres, els mallorquins, menorquins, eivissencs i formenterencs, els que hàgim d'enfrontar-nos entre nosaltres quan són els de parla castellana els únics culpables d'aquests enfrontaments. Tot plegat, aquesta greu circumstància lingüística que dissortadament vivim al nostre país, hauria d'anar acompanyat d'un comportament solidari envers aquelles persones que la major part de les seves vides fan un ús social –per molt col·loquial o familiar que sigui– de la nostra llengua. Allò que a alguns els agrada d'anomenar una discriminació positiva. I tant que hauria de ser així: una puntual i ferma discriminació positiva!

És del tot evident que si hi ha una trava perquè els complexos lingüístics dels catalanoparlants no es dilueixin d'una vegada és per causa del bilingüisme. D'un determinat i únic bilingüisme: el català-castellà. No és just que se'ns vulgui fer obligatòriament bilingües. Tanmateix, no ho serem mai. Els castellanoparlants insensibles a la nostra realitat no fan ni faran mai una passa a favor del català, però els catalanoparlants tenim la imposició, la coacció i la molèstia d'haver de parlar el castellà. Tot això a casa nostra. Qui ho trobi just que aixequi la veu! Encara que l'altre dia vaig te-

nir la desagradable experiència de sentir com un doctor en filosofia i destacat lingüista espanyol, de nom Pancraccio Celdrán, tenia la barra de dir públicament que *resultan paradójicos, tristes y a la vez alarmantes estos inventos autonómicos que tienen como meta la exterminación del castellano en las aulas y en la calle*. I acabava reblant el clau, tot cridant: *Es espantoso*. Uf, quina por! *Es espantoso*. On s'ha vist mai fer el que estem fent, parlar la llengua que ens és pròpia? *Inventos autonómicos que tienen como meta la exterminación del castellano*. És possible? Quan i qui ha fet aquests *inventos autonómicos*? Però d'on treu aquest Don Pancraccio les seves conclusions? Veritablement, és

cert que tot plegat resulta paradoxal, trist i alarmant!

Vet aquí on arriba la nostra deixadesa, que els «enemics» de la nostra llengua gosin riure's de nosaltres. Més que riure-se'n, ofendre'ns, insultar-nos. De la manera més grollera, immoral i impúdica possible. No facem el mateix nosaltres amb els nostres que per ignorància o per inconsciència actuen com ho fan: proporcionem-los el nivell A i felicitem-los per l'ús quotidià que fan del tret més característic de la nostra identitat nacional. Sí, perquè quan fan sopes de matances, espardenyes d'espart i coques amb verdura les fan fent ús de la modalitat lingüística de català que els és pròpia. I això ha de sumar i no restar.

Xavi Sarrià

«És el llibre d'un debutant, però, al mateix temps
tinc l'estranya sensació de dur molta
experiència a les espatlles»

ESTHER BALAGUER

Entrevista

Xavi Sarrià va néixer a Barcelona l'any 1977, tot i que viu a València des de ben jove. És lletrista i cantant del grup Obrint Pas, un dels grups més populars i prolífics de la música catalana dels nostres dies.

Amb aquesta formació ha publicat sis discos entre els quals destaquen *Terra*, *La flama*, *En moviment!* i *Benvingut al Paradís*, i, acompanyat de la seva banda, ha fet més d'un miler de concerts per tota la nostra geografia, i, fins i tot, per Europa, Amèrica del Sud i Àfrica.

És llicenciat en Filologia Catalana, i ha col·laborat en diversos mitjans, com *Vilaweb*, *L'Accent*, *Catalunya Ràdio* o *L'Avanç*.

Així com havíem quedat, vaig recollir Xavi Sarrià a l'Obra Cultural. Estava ben acompanyat per en Rafel i d'altres que ja li tenien tot el vespre i tota l'estada a Palma preparada. El seu temps estava calculat al mil·límetre. Vaig pensar que estaríem més còmodes uns carrers més avall, al carrer de

Jo sempre havia escrit; de fet, jo escrivia molt abans de fer cançons. El que passa és que la música entra molt més en els adolescents, que és el que érem; i crear un grup de música, anar de gira i tot el que comporta, em va atreure molt. Podria no haver estat així, però com que va funcionar, em

va xuclar total l'energia. He de dir, també, que el fet d'haver escrit abans em va ajudar a fer can-

çons. I ara, en els últims anys, alguna cosa em deia que volia fer aquest pas; obrir un altre camí i dedicar-me al que més m'agrada, que és escriure.

He estat dos anys fent-hi voltes, escrivint molt, fins que ha pres forma, i aquí el tenim.

Per què creus que ha passat ara, en aquest moment concret de la teva vida? Què ho ha fet possible?

Tota la vida hem estat molt submergits en el grup, ha estat tot molt intens. Ho ha estat tot per a nosaltres. 15 anys de discos, gires, 90 concerts a l'any... Ha arribat un punt en què en el grup també ens plantejem què fem; tots estem molt cansats i no volem caure en la rutina, ni de tocar, ni de fer discos perquè sí. Jo, simplement, he aprofitat aquest punt per continuar el camí, però fent una ruta paral·lela. El llibre m'ha ajudat a renovar-me, a prendre aire i a moure'm per un camí nou que per a mi ha estat fascinant, perquè poder recrear els mons que tu vulguis sense haver de dependre de ningú, ni de cap estructura musical, ha estat tota una descoberta per a mi.

«Volia mostrar un mosaic de vida, el seu contrast. Avui, podria estar passant tot això»

Blanquerna, on hi ha un bar perfecte perquè sorgeixin converses com la que vaig tenir el gust de tenir amb ell.

Com surt la idea d'escriure un llibre? Explica'ns la gènesi del projecte.

La revista per als més joves
feta a les Illes

VISITA'NS
AL WEB

www.esquitx.cat

subscriu-t hi!

En la gestació d'un projecte d'aquest tipus has estat com un pare primerenc. Esperaves el llibre amb la mateixa il·lusió que esperes un disc, a la porta de l'editorial?

Sí, sí, sí. És semblant. Però cada cosa té els seus processos. Potser els discs tenen un procés més llarg, perquè, a banda de fer-ho mentalment, de tenir clares les cançons que hi vols incloure, l'ordre, els instruments..., encara s'ha de gravar. Aquí, en canvi, en tenir-ho fet, ja res no està en les teves mans, ja has fet la teva part. A més, el disc és un treball col·lectiu, en què intentes plasmar les idees i les intencions de tots. El llibre és un treball solitari, a casa, tu sol. Quan vaig veure el llibre, no m'ho creia. Hòstia! He fet un llibre! Està ple de lletres tot això! (Riu.)

A qui et dirigeixes quan escrius? A la mateixa gent que segueix Obrint Pas o penses que els lectors poden diferir molt del teu públic habitual?

Jo no he pensat en la gent a qui agrada el grup; de fet, no he pensat en ningú. Tot i que és evident que si la mateixa persona fa cançons i històries, aquestes s'assemblen i acaben

LLIBRES DE TOTS
ELS PAÏSOS
CATALANS

LLIBRES INFANTILS
I JOGUINES

LLIBRES DE TEXT

DISCS I CASSETTES

SERVEI DE LLIBRES
ESTRANGERS

Carrer d'en Rubí, 5 - Tel. i Fax 971 71 38 21
07002 Palma (Mallorca) - quart_creixent@quartcreixent.cat

XISCO
arts
gràfiques

C/. Del Baix Riera 1 - a - Palma

Tel. / Fax: 971 47 57 54

confluint. Com et deia, jo no he pensat en ningú concret, i penso que la gent aliena a la moguda d'Obrint Pas pot gaudir de les històries. No té res a veure, realment.

I no has considerat que el teu reconeixement públic previ, per la teva tasca de 15 anys als escenaris, pot servir-te de trampolí a l'hora d'emprendre aquest nou camí?

Evidentment, però és una arma de doble tall. És cert que el fet de ser conegut com a músic pot apropar la gent al llibre, però també pot ser que a la gent que no li agrada el grup la faci tornar enrere a l'hora de voler llegir el llibre. Hi ha, per desgràcia, molts prejudicis. A mi m'importa poc, la veritat; he fet el llibre perquè tenia moltes ganes d'escriure i d'arribar al final del projecte. He estat realment motivat, i estic content perquè sembla que agrada.

T'agradaria no ser 'en Xavi Sarrià d'Obrint Pas' per conèixer la vertadera acceptació del teu treball?

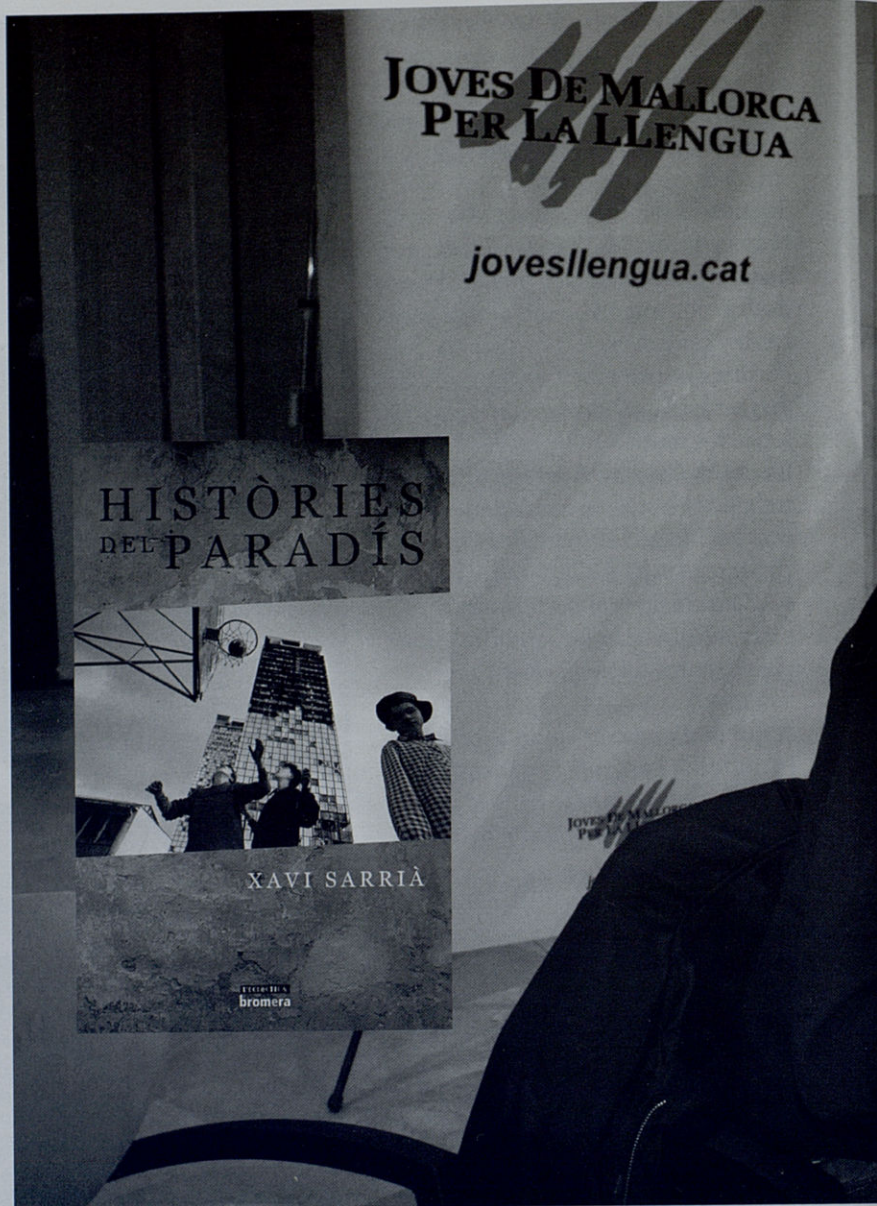
Sí i no, perquè jo tampoc no vull dir que no estigui orgullós del que hem fet; i portem molts d'anys batallant junts, i aquest llibre és part d'això. Realment, no sé si hauria pogut escriure aquest llibre si no hagués existit Obrint Pas, perquè no hauria après tantes coses com he après i no les hauria pogut aplicar. És clar que és el llibre d'un debutant, però, al mateix temps, tinc l'estranya sensació de dur molta

experiència a les espatlles. Ara bé, de vegades penso que m'agradaria que em jutgessin pel que és el llibre, no perquè l'ha escrit el cantant d'Obrint Pas.

Què vols contar amb *Històries del*

***Paradís*? Què és el que t'agradaria que la societat sabés?**

El llibre, per mi, parla de sentiments. És un viatge arreu del món, en què, mitjançant històries molt curtes, saltam d'un personatge a un

Més de 150 anys cuidant el nostre futur

Sostenibilitat

força

arrels

futur

Energia sostenible, un futur més segur
Des de sempre impulsam amb energia el desenvolupament sostenible i el futur de les nostres illes

E
gesa endesa

altre i veiem, de país en país, les distintes realitats i conflictes. És una volta al món a través del que senten els diversos personatges, cada un en un lloc i en una situació diferent. Penso que és el que uneix tota la humanitat, el que podria fer-nos enten-

dre per què passa tot això, o com se sent cada persona. I, sens dubte, els viatges que hem fet amb el grup m'han servit per comprendre tot plegat.

El punt aglutinador de totes les històries és el conflicte, el problema,

la inestabilitat, la mentida, l'orgull, la infidelitat... A quina reflexió ens convides amb *Històries del Paradís*?

Jo he intentat parlar de la part crua de la realitat. Perquè així és la realitat, amiga. Intentar posar-se a l'epicentre d'un distúrbio a Palestina i saber trobar una esclatxa cap a l'esperança..., a mi em deixa fascinat.

A més, hi ha un punt de surrealisme, d'humor, de tendresa, fins i tot de màgia. Podem veure els mateixos elements que conviuen amb nosaltres, però entesos per un mosquit, per exemple.

La reflexió final del llibre és com la primera frase: «Aquesta és la història d'un home que es tira d'un terrat de 50 pisos i mentre cau pensa: Tot va bé!»

Això significa que allò important no és la caiguda, sinó l'aterratge. Per nosaltres la lectura és: som espectadors d'aquesta realitat i, de vegades, protagonistes, i com aquell senyor, mentre ho veiem, pensem que tot va bé.

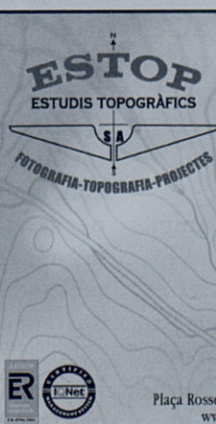
Així, no ens queda cap dubte que el títol del llibre no és més que una ironia aguda. A més, és molt semblant al darrer treball d'Obrint Pas, no? Què et passa amb el paradís?

Jo sabia que tot giraria al voltant d'aquest concepte. És com si continués aprofundint el debat que ja havíem encetat amb el darrer disc de la banda. M'interessava relacionar el paradís amb el món actual, en què ens pintem que tot és perfecte; aquest és el paradigma. Tots els personatges lluiten per tenir un paradís físic, personal, de qualsevol tipus, però paradís. Volia mostrar un mosaic de vida, un

EL MIRALL
amb el suport de

**Consell de
Mallorca**

- Plànols Topogràfics
 - Mesuraments
 - Replanteigs
- Fotografies aèries
 - Verticals
 - Panoràmiques
- Publicitat aèria
- Peritatges
- Valoracions
- Projectes agrícoles
- Estudis mediambientals

Plaça Rosselló, 4A, 3r - Tel. 971 72 33 56 Fax 971 71 89 01
www.estop.org E-mail: estop@estop.org

tall temporal que exposés aquest contrast. És cert que avui, a la terra, podria estar passant tot això.

Supòs que saps que no et deixaré partir sense parlar un poquet de música... Com ha anat el 2008? Quin balanç faries de la temporada?

Ha estat un molt bon any, hem estat dos cops a Amèrica del Sud, també a Europa, en festivals molt interessants per la República Txeca, Croàcia, etc. Hem treballat dur per arribar fins allà; hem fet molta feina de base. Hem anat de tirats i sense esperar res a canvi. No és gratuït. Tot, a poc a poc, i després d'insistir-hi molt, arriba.

I el 2009? Com se us presenta?

Aquest és el gran debat que tenim. Volíem parar un poc el ritme. To car poc. O gens (*reim*). Potser es tractaria de deixar de tocar als Països Catalans i expandir-nos; és la fase que pensem que hem de treballar ara. Atenes, Mèxic, Berlín...

ho farem sempre que puguem fer-ho.

(Arrufel nas amb disconformitat.)

No és que no vulguem tocar aquí! Aquí hi té lloc el nostre treball més intens, diari. I això és precisament el que volem fer; parar el ritme d'aquests 15 anys en què hem recorregut els pobles i les comarques i mirar amb perspectiva què volem fer, recuperar la il·lusió i la motivació del principi. Sembla que parar és important perquè impacta molt en el nostre cas, que no hem parat mai des que érem adolescents. Però, al mateix temps, sabem que no és cap trauma. Serà positiu. Segur.

Quan un té un petit moment mediàtic, dins de la modèstia, és clar, jo pens que s'ha d'aprofitar per agrair. Agrair és tenir sempre la gent contenta, no ho creus? A més sempre queda molt bé. Va, et deixam agrair, si vols.

Home, el llibre ha estat possible per la gent del grup, amb qui he

viscut moltes coses de les quals parlo. A més, m'han ajudat molt a prendre decisions quan tot semblava confús.

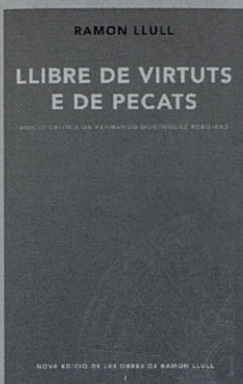
La gent de l'editorial també s'hi ha implicat molt, m'han captat molt bé i m'han donat molt bons consells literaris.

Molts altres amics han llegit el llibre i hi n'han donat la seva opinió, tant si entenen de literatura com si no, que és el que jo volia; saber com el veu tothom, els intel·lectuals i la gent del carrer.

Evidentment, la meua companya, que l'ha patit més que ningú, la meua germana... Jo què sé!

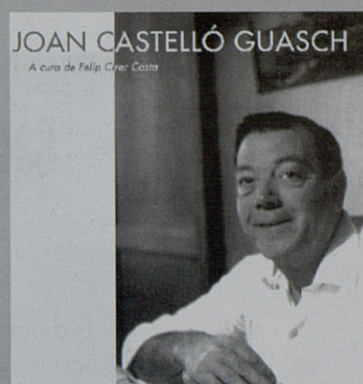
I si ara plantes un arbre i tens un fill seràs l'home més realitzat del món! T'has fixat que has començat pel més difícil?

No et pensis! Això és més fàcil que el tema del fill, em sembla... El llibre guarda silenci i ràpidament se'n va de casa. Però suposo que l'embaràs i el part dolorós, i la depressió postpart, no t'ho treu ningú! (*Reim*.)

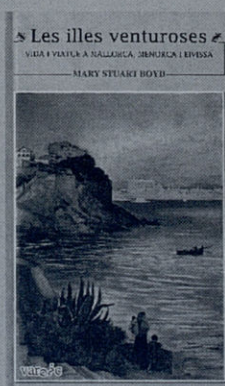
Llibre de virtuts e de pecats,
de Ramon Llull (2008).

Edició crítica de
Fernando Domínguez Reboiras.
Patronat Ramon Llull.
Barcelona.

CIRER COSTA, Felip (2009):
Joan Castelló Guasch.

Col·lecció Màscares, núm. 3.
Edició: Institut d'Estudis
Baleàrics. Eivissa.

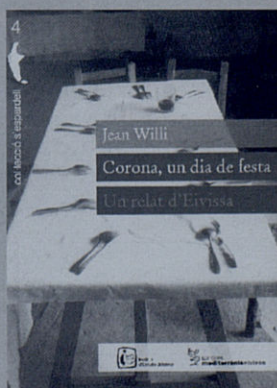
STUART BOYD, Mary (2008):
Les illes venturoses.
Vida i viatge a Mallorca,
Menorca i Eivissa.

Coedició: Institut d'Estudis Baleàrics
i Edicions Documenta Balear. Palma.
Primera edició 1911.

BOSCH, Damià; MONT, Rut;
SERRA, Anna (2008):
La indumentària
menorquina
en el segle XVIII.

Coedició: Institut d'Estudis Baleàrics
i Consell Insular de Menorca.
Menorca.

WILLI, Jean (2009):
Corona, un dia de festa.
Un relat d'Eivissa.

Coedició: Institut d'Estudis
Baleàrics i Editorial
Mediterrània d'Eivissa.
Eivissa.

Institut
d'Estudis Baleàrics

www.iebaleaics.org / info@iebaleaics.org

Campanya per poder veure tots els canals de televisió que emeten en català

Tothom sap que no fa gaire que es va tancar el conveni entre IB3 i TV3 que permetrà que aquestes dues televisions es puguin sintonitzar en TDT cadascuna al territori de l'altra. Malgrat la bona notícia que representa això, ja s'han aixecat veus de protesta perquè queda fora la recepció de les altres cadenes catalanes: ni K3-C33 ni el 3-24 es podran veure per ara a les Illes Balears.

Al País Valencià la situació és encara més complicada perquè la Generalitat Valenciana fa tancar els repetidors de TV3.

Per aquest motiu, Acció Cultural del País Valencià ha engegat una acció legislativa popular perquè totes les televisions en català es vegin a tot l'àmbit lingüístic, per la qual cosa intentarà recollir mig milió de signatures per presentar al Parlament espanyol un projecte de llei que ho prevegi.

Acció Cultural argumenta que l'aprovació l'any 2000 pel Parlament espanyol de la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries dona peu a una acció d'aquest tipus que creï un nou marc jurídic en el qual totes les televisions que emeten en una mateixa llengua han de poder ser vistes arreu del territori lingüístic.

Hom cercarà signatures a tot l'Estat, però especialment als Països Catalans, a Galícia i al País Basc.

Els correfocs, en perill per una directiva europea

Una directiva europea sobre seguretat en els actes que usin pirotècnia s'ha convertit en una amenaça per als correfocs.

La directiva prohibeix la participació en aquest tipus d'actes dels menors de setze anys, cosa que faria desaparèixer les colles de dimonis infantils. A més a més, estableix una distància mínima de seguretat amb el públic que fa inviable la participació de la gent en els correfocs.

Ara el Parlament espanyol ha de legislar per adaptar la directiva a la legislació espanyola, per la qual cosa s'intenta fer arribar als diputats i senadors la necessitat de defensar la supervivència

d'aquestes festes populars.

A Mallorca ja s'han produït mobilitzacions. Més de cinc-cents dimonis es manifestaren a Palma, i la Federació de dimonis ja s'ha posat en contacte amb la consellera insular de Cultura, Joana Lluïsa Mascaró, i amb els diferents representants polítics del Parlament per demanar-los ajuda. Una de les propostes consistiria a elaborar una llei pròpia que regulàs l'ús de la pirotècnia en els correfocs. Una altra seria que fossin declarats bé d'interès cultural o patrimoni immaterial de la cultura popular.

Inauguració de la seu balear de l'Institut Ramon Llull

El passat dia 10 de febrer es va inaugurar oficialment la seu de l'Institut Ramon Llull a Mallorca, que estarà situada al carrer de la Protectora, número 10, de Palma.

Aquest és el primer fruit del retorn de les Illes Balears a la fundació encarregada de difondre la cultura catalana a l'exterior, després de cinc anys d'absència per la sortida que decidí el govern presidit per Jaume Matas.

A l'acte hi participà el president de les Illes Balears, Francesc Antich, i el vicepresident de la Generalitat de Catalunya i president de l'Institut Ramon Llull, Josep Lluís Carod-Rovira.

Per a enguany, l'Institut Ramon Llull ja ha programat diverses activitats, entre les quals cal destacar un homenatge conjunt al poeta mallorquí Blai Bonet i al cubà Reinaldo Arenas, amb la participació dels escriptors Margalida Pons, Biel Mesquida i Carles Rabassa i diversos poetes cubans i nord-americans. D'altra banda, també ha organitzat una sèrie de concerts de la Coral de la Universitat de les Illes Balears a diversos indrets dels Estats Units durant el mes d'abril.

Cream espais per conivre

Roldan
Cream espais per conivre

971 763 666 • www.rolan.es

Ma-10

98

ona Mallorca
98.0 FM

La ràdio més sentida

Informació, entreteniment, música, cultura, esports... ara
al 98.0 FM. Perquè les coses les vius aquí i des d'aquí.
www.onamallorca.com

**Saps on
som, ara?**

98

EL MIRALL

FES-TE'N SOCI Emplena aquesta butlleta amb les teves dades i envia-la al fax 971 719 385.

Nom i llinatges

DNI o NIF

Data de naixement

Adreça

Població

Codi postal

Telèfon

Telèfon mòbil

Adreça electrònica

DADES BANCÀRIES

Nom i llinatges del titular del compte

Nom del banc o caixa

Adreça i població de l'oficina

Codi del compte del client

Entitat Sucursal DC Número de compte

Sol·licit que carreguin al meu compte la quota:

Marcau amb una creu la modalitat de quota elegida. El cobrament s'efectuarà anualment mitjançant la presentació del rebut al banc o a la caixa.

☐ 25,00 €

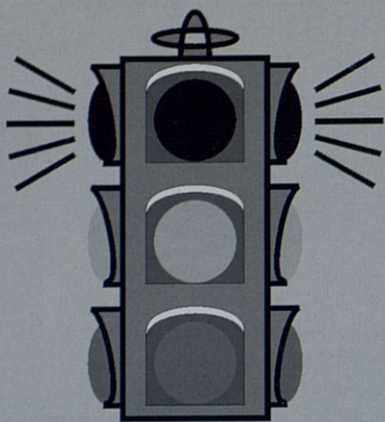
☐ Aportació especial (indica-ne l'import): €

Signatura de l'associat/da:

☐ Accept expressament els termes de la clàusula de tractament de dades *

*Clàusula de tractament de dades: D'acord amb la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, les dades recollides en aquest formulari s'inclouran en un fitxer automatitzat del qual és titular l'Associació El Mirall. Les teves dades es podran utilitzar per gestionar la teva col·laboració i per enviar-te informació de l'associació i d'entitats col·laboradores. Per exercir el dret d'accés, d'oposició, de rectificació o de cancel·lació, cal que enviïs un escrit adreçat a l'Associació El Mirall, carrer del Pare Bartomeu Pou, 31, baixos, 07003 Palma.

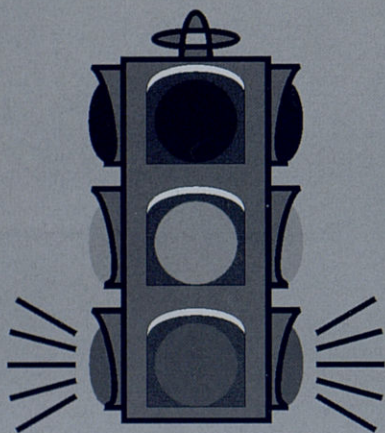
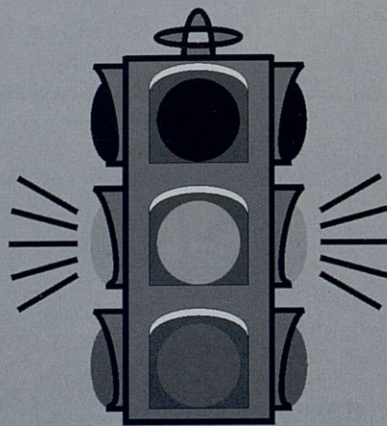

VERMELL

Al president del Parlament Europeu, Hans Gert Poettering, per haver manifestat la seva oposició a l'ús del català en aquesta cambra. Els arguments donats per Poettering –per exemple, que fer servir la nostra llengua augmentaria les despeses– no s'aguanten en unes institucions europees en què són oficials llengües amb molts manco parlants, i només es poden entendre des del menyspreu a la pluralitat idiomàtica del continent. Els parlants de català, més d'onze milions d'europeus, tenen el dret a veure reconeguda la seva llengua en les institucions que els representen, tant si són a Madrid com a Brussel·les.

GROC

A l'Estat espanyol, per la seva actitud cap al reconeixement del català a la Unió Europea. Malgrat avanços tímids, l'oficialitat plena del català mai no s'ha arribat a materialitzar. El Govern espanyol ha anunciat la signatura imminent d'un acord perquè els ciutadans es puguin dirigir al Tribunal de la UE en català. També ha afirmat que s'adreçarà al Parlament Europeu per demanar que els eurodiputats es puguin adreçar al ple en català, gallec i basc. La història del català a les institucions europees és plena d'incompliments de l'Estat espanyol, i les propostes actuals són sospitoses per haver estat fetes en període preelectoral. De totes maneres, l'esperança és el darrer que es perd.

VERD

A Google, per haver editat en català la seva versió 5 de Google Earth. Amb aquesta iniciativa de l'empresa, continua el procés de normalització de la nostra llengua a Internet. L'empresa ja va introduir el punt cat com a domini d'entrada a Google i va incorporar el català al seu programa de traducció. El català esdevé, d'aquesta manera, un idioma cada vegada més normal a la xarxa. Caldria que els avanços es produïssin també en altres àmbits socials.

OFICINA DELS **DRETS** LINGÜÍSTICS

L'Oficina dels Drets Lingüístics és un mecanisme de defensa contra les agressions lingüístiques pel fet d'expressar-se en català. Si heu patit alguna agressió o discriminació per raons de llengua, podeu fer-ho

arribar a l'Oficina pels mitjans següents:

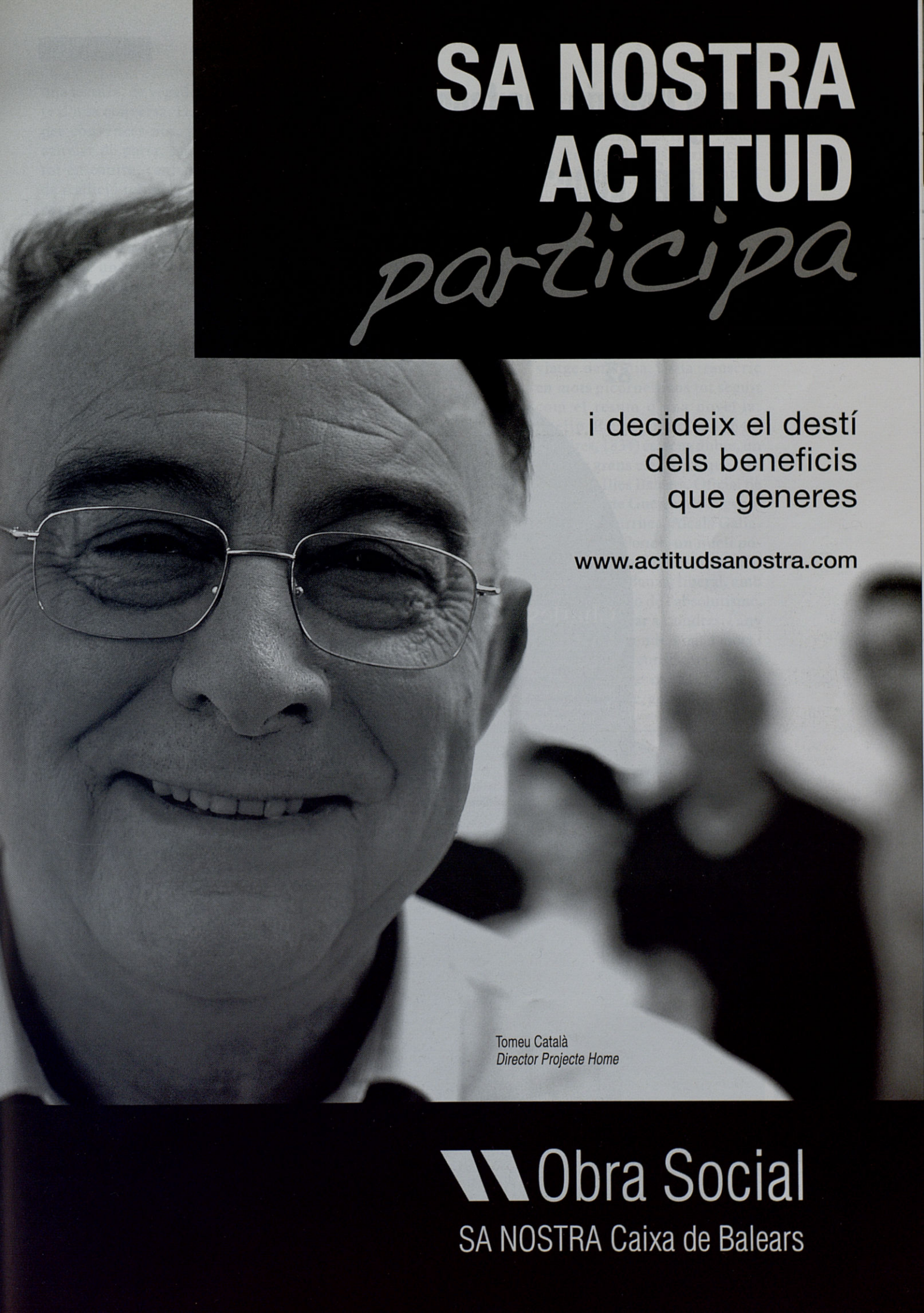
Correu electrònic: drets@ocb.cat

Correu postal: Oficina dels Drets Lingüístics

C. del Pare Bartomeu Pou, 31, baixos

07003 Palma

Telèfon: 971 723 299

SA NOSTRA ACTITUD *participa*

i decideix el destí
dels beneficis
que generes

www.actitudsanostra.com

Tomeu Català
Director Projecte Home

 Obra Social
SA NOSTRA Caixa de Balears

L'any Darwin ens farà més savis i més bons: més humans

BIEL MESQUIDA

Llibres a l'Abast

edicions
62

Charles Darwin L'origen de les espècies

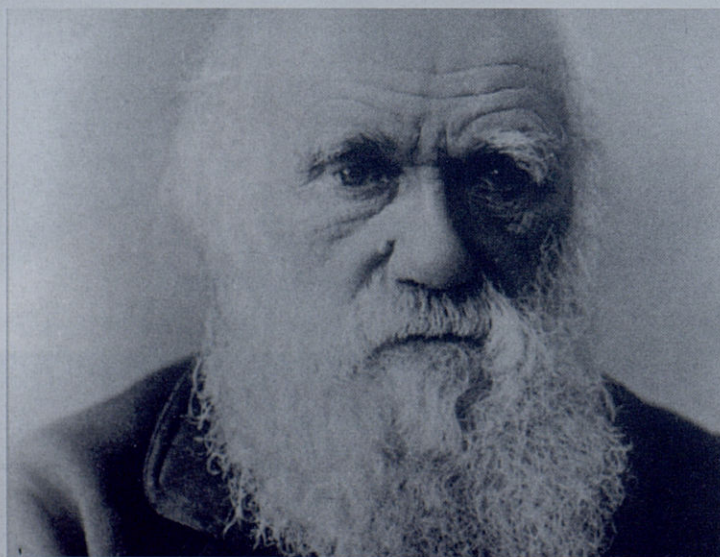
150è aniversari

Quan el llibre *L'origen de les espècies* va veure la llum, el 1859 a Londres, va provocar una gran commoció en tots els àmbits de la cultura i el pensament. La seva teoria revolucionària sobre l'evolució natural de les espècies, el fet que l'home procedís d'espècies inferiors i que de sobte existís un vincle que el connectava amb el que pejorativament s'anomenava «animals», no resultava fàcil d'acceptar. Les conclusions sobre les lleis de la vida a les quals Charles Darwin havia arribat en aquesta obra es fonamentaven exclusivament en un posicionament científic i entraven en conflicte amb l'explicació que en donava la religió. ➔

UN PROFESSOR SUBVERSIU.

Quan l'any 1969 vaig acabar la carrera de biològiques i em vaig posar a fer costura a col·legis i instituts, em vaig trobar algunes vegades amb inquisidors que em miraven malament i em criticaven obertament a les reunions de claustre perquè parlava de Darwin i explicava la teoria de l'evolució. D'una filial d'institut que no vull recordar em tragueren dissimuladament (no em renovaren el contracte) perquè, a més de Darwin i la teoria de l'origen de les espècies mitjançant la selecció natural, volia dur a les meves classes l'amic i psiquiatre Colau Llaneras. Intentava que m'ajudàs amb els greus problemes sexuals que tenien els meus estudiants enclavats per l'educació nacionalcatòlica que ho empastifava tot. Curiosament, va ser una directora de filial (que a més era monja, gràcies C. T.!) la que em va deixar llibertat de càtedra i em va permetre dur l'amic Llaneras, amb la qual cosa aquelles al·lotes de Lluçmajor varen tenir una educació en les Ciències Biològiques, amb la sexualitat inclosa, que sempre m'han agraït. Ara estic eufòric perquè la celebració dels dos-cents anys del naixement de Darwin ja ha començat amb una reedició de *L'origen de les espècies* (Edicions 62), amb un pròleg magnífic del periodista científic i escriptor Martí Domínguez que diu: «Hi trobareu el treball d'un gran científic que va transformar el nostre món, però també una ment moderna, amb una forma de raonar del tot actual. Més que

Llibres

una lectura, de vegades fa l'efecte d'una conversa. Darwin frisa per convèncer-nos, per fer-nos canviar de parer, sap que ho té tot en contra, centenars d'anys de tradició religiosa, però encara així té una absoluta confiança en l'home i en el poder de la raó. El llibre no sols va ensorrar per sempre una percepció religiosa (i romàntica) de la història natural, sinó que al mateix temps va impregnar de sentit el seu conreu. Charles Darwin va crear d'alguna manera la Biologia moderna: una ciència laica, aconfessional, destinada a conèixer el perquè de la vida i el lloc que hi ocupa l'home.» En català aquesta obra no es va publicar fins a l'any 1982, en la traducció de Santiago Albertí i Constança Albertí, per mor del feroç antidarwinisme de la burgesia catalana que va impedir qualsevol temptativa anterior, com assegura Tomàs Glick en l'epíleg d'aquesta edició. També val l'alegria la revista *Mètode* (Servei de Publicacions de la Universitat de València), que treu sense censures l'autobiografia de Darwin i publica el text

sencer en què va contar com havia fet la seva obra i la seva recerca d'una forma clara, entretinguda i plena d'anècdotes. A la mort de Darwin, l'esposa, Emma Wedgwood, i el fill, Francis, van escapar el text perquè no sortissin les idees que tenia de la religió. Nora Barlow, la néta de Darwin, l'any 1958 hi va afegir els fragments censurats i ara podem llegir el text sencer en una magnífica traducció de Jaume Terrades. Maquillar Darwin com un científic que creia en Déu, o de vegades dubtava de la seva existència, era allò que volien els familiars pròxims. I que no sortís el que pensava del cristianisme, que considerava una doctrina detestable, o de l'educació religiosa dels infants, que després els era tan difícil d'expulsar-la com per a un mico treure's la por, amarada d'odi, d'una serp.

COM COL·LABORÀ FELIP BAUZÀ EN EL VIATGE DEL BEAGLE? Amb l'amic i professor de geografia de la UIB Climent Picornell, anàrem a la Patagònia i allà, després de cents

quilòmetres per una carretera de macs irregulars que rebotaven a la carrosseria de la DKW i feien un renou espantós, arribàrem a les terres del bosc petrificat. El que queda, dins un paisatge desèrtic i lunar, dels grans boscos d'araucàries del paleocè, o sia, fa seixanta-cinc milions d'anys. Darwin també hi va anar i el va estudiar. Allà Climent em conta *in extenso* la col·laboració indirecta i interessantíssima del savi mallorquí Felip Bauzà amb el viatge darwinian. Us la transcriu en mots picornellians tot seguit com el resum d'una novel·la: «Felip Bauzà (Palma, 1764 - Londres, 1834) és, sens dubte, un del més grans científics que han donat les Illes Balears. Oficial de la Marina de Guerra, de la generació de Churrua, Alcalá Galiano o Vargas Ponce, un nucli potent de renovació científica a Espanya. Felip Bauzà, liberal, amb la reinstauració de l'absolutisme, s'hagué d'exiliar a Londres, l'any 1823; estava condemnat a mort i els seus béns confiscats. Era ja un personatge conegut com a cartògraf, físic, geògraf o explo-

CASAL SOLLERIC

PLANTA NOBLE
ANTONI FERRAGUT
Retrospectiva
Fins febrer

ENTRESÒL I PLANTA BAIXA
PREMI CIUTAT DE PALMA
"ANTONI GELABERT" D'ARTS VISUALS 2008
Gener - abril

ESPAI QUATRE
GERMÁN GÓMEZ
Condenados
Gener - abril

SES VOLTES

CADÀVER EXQUISIT
Gener - febrer

ROSTRES DE ROMA
Retrats romans
del Museo Arqueológico Nacional
Gener - març

Ajuntament de Palma

Passatge del Born, 27. 07012 Palma, Mallorca - Illes Balears. Tel. 00 34 971 72 20 92. Fax 00 34 971 71 84 98. E-mail: solleric@sfpalma.es

rador. Aquí cal recordar que anà com a oficial de mapes a la famosa expedició científica (1789-94) comandada per Alexandre Malaspina, els resultats de la qual quedaren estancats per l'enfrontament d'aquest amb el llavors totpoderós Godoy. Bauzà, ja l'any 1819, havia estat nomenat membre de la Royal Society de Londres (Darwin ho seria el 1839). Tot d'una que arriba a la capital anglesa entra en contacte amb els cercles científics i militars, que li encarreguen feina i recerca. El capità Francis Beaufort, cap de l'Oficina d'Hidrografia de la Marina Reial Britànica, el 7 de juliol de 1831 li demana informes confidencials sobre la cartografia d'Amèrica del Sud, en vista a una expedició que ha de sortir prest cap allà: es tractava del *Beagle*. Al cap d'una setmana ja n'havia enviat un sobre les zones de Sud-amèrica que neces-

sitaven més anàlisi i detalls, sobretot la Terra del Foc i també les illes Malvines o Falkland; acompanyaven l'informe quatre mapes. El novembre n'envià un altre, adjuntant-hi el diari de bord del pilot Moraleda, que Bauzà considerava correcte per a la zona del sud de Chile, Tres Torres i Chiloé. Fitzroy es va fer ressò més d'una vegada de l'ajuda que li proporcionaren les informacions de Felip Bauzà, sobretot quan més nerviós va estar durant el viatge del *Beagle*, ja que gràcies a les seves indicacions precises havia pogut acurçar l'exploració pel sud de Chile (*"a spanish manuscripts has been procured from D. Felipe Bauzá, which may greatly abridge the examinations of that interval"*). Bauzà ja hi havia estat anys abans, com he dit, amb una de les majors expedicions científiques del XVIII, Humboldt, i des-

prés Fitz Roy, i Darwin de retruc, se'n serviren.» Com podem veure la ciència, aquesta eina racional, objectiva, pràctica i ben humana, que ens ajuda a alliberar-nos dels mites, saber qui som, orientar-nos davant el futur i protegir-nos de la natura, es fa gràcies a xarxes de savis que es passen els coneixements els uns als altres i així eixamplen els territoris del coneixement. Acabaré recordant que l'amic, filòsof, antropòleg i escriptor Camilo José Cela Conde és el comissari de l'Any Darwin, en què la UIB i altres institucions balears faran divulgació científica de la bona perquè les savieses de Darwin impregnin aquesta societat i l'ajudin a entendre l'origen de la vida, del món i dels humans sota la llum de la raó i no de tanta desraó, tan corrent i perillosa. Contra la confusió sectària, la veritat científica!

BIBLIOTEQUES MUNICIPALS

TERRENO

Dos de Maig, 1 - 07015

☎ 971737709 - bibelterreno@a-palma.es

Horari: *dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.*

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

COLL D'EN RABASSA

Albuera, 1 - 07007

☎ 971490354 - bibcoll@a-palma.es

Horari: *dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.*

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

Dissabtes de les 9 a les 13 h.

ESTABLIMENTS

Carretera Esporles, 183 - 07010

☎ 971765192 - bibestabliments@a-palma.es

Horari: *dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.*

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

Dissabtes de les 9 a les 13 h.

GÈNOVA

Barranc, 22 - 07015

☎ 971405481 - bibgenova@a-palma.es

Horari: *dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.*

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

SA INDIOTERIA

Gremi Tintorers, 2 - 07009

☎ 971207505 - bibsaindiateria@a-palma.es

Horari: *dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.*

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

MOLINAR

Xadó, 3b - 07006 Palma

☎ 971247649 - bibmolinar@sf.a-palma.es

Horari: *dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.*

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

POLÍGON DE LLEVANT

Ciutat de Querétaro, 3 - 07007

☎ 971242155 - bibpoligondellevant@sf.a-palma.es

Horari: *dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.*

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

RAFAL VELL

Joan Estelrich Artigues, 50 - 07008

☎ 971474414 - bibrafalvell@sf.a-palma.es

Horari: *dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.*

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

SON SARDINA

Camí Passatemps, 123 - 07120

☎ 971438473 - bibsonsardina@a-palma.es

Horari: *dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.*

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

Dissabtes de les 9 a les 13 h.

COORDINACIÓ DE BIBLIOTEQUES

Almudaina, 7A - C.P. 07001

HORARI: *dilluns a divendres (8-15 h)*

e.mail: [bibiblioteques@sf.a-palma.es](mailto:biblioteques@sf.a-palma.es)

CORT

Pça. de Cort, 1 - 07001

☎ 971225962 - bibcort@a-palma.es

Horari: *de dilluns a divendres de les 8.30 a les 20.30 h.*

Dissabtes de les 9 a les 13 h.

RAMON LLULL

Institut Balear, s/n - 07012

☎ 971299260 - bibramonllull@sf.a-palma.es

Horari: *de dilluns a divendres de les 8.30 a les 20.30 h.*

Dissabtes de les 9 a les 13 h.

CASAL SOLLERIC

Passeig del Born, 27 - 07012

☎ 971722092 - caguilo@sf.a-palma.es

Horari: *de dilluns a divendres de les 8.30 a les 14.30 h.*

Dimarts també de les 17 a les 20 h. Especialitzada en art

ESTUDI GENERAL

St. Roc, 4 - 07001

☎ 971495346 - bib.estudigeneral@a-palma.es

Horari: *de dilluns a divendres de les 9 a les 13 h.*

i de les 16.30 a les 20.30 h.

INFANTIL

Antoni Planas Franch, 4 - 07001

☎ 971719190 - bibinfantil@a-palma.es

Horari: *de dilluns a divendres de les 16 a les 20 h.*

Dissabtes de 9.30 a 13.30 i de les 16 a les 20 h.

OLIVAR

Pça. de l'Olivar,

edifici Mercat de l'Olivar, 1ª planta - 07002

☎ 971726580 - bibolivar@a-palma.es

Horari: *dilluns a divendres de les 8 a les 14 h.*

Dissabtes de les 9 a les 13 h.

S'ARENAL

Pça Gaspar Rul-lan, 5 - 07600

☎ 971492866 - bibarenal@a-palma.es

Horari: *dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.*

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

BLANQUERNA

Sant Joaquin, 9 - 07003

☎ 971758871 - bibblanquerna@a-palma.es

Horari: *dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.*

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

SANTA CATALINA

Fàbrica, 34 - 07013

☎ 971286069 - bibstacatalina@sf.a-palma.es

Horari: *dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.*

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

SON CLADERA

Cala Mitjana, 41 - 07009

☎ 971470839 - bibsoncladera@a-palma.es

Horari: *dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.*

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

Dissabtes de les 9.45 a les 13 h.

SON FERRIOL

St. Joan de la Creu, 43 - 07198

☎ 971429856 - bibsonferriol@a-palma.es

Horari: *dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.*

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

Dissabtes de les 9 a les 13 h.

SON FORTEZA

Sant Isidre Llaurador, 25 - 07005

☎ 971243983 - bibsonforteza@a-palma.es

Horari: *dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.*

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

SON GOTLEU

Regal, 105 - 07008

☎ 971273507 - bibsongotleu@sf.a-palma.es

Horari: *dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.*

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

SON RAPINYA

Catalina March, 4 A - 07013

☎ 971792337 - bibsonrapinya@a-palma.es

Horari: *dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.*

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

SON XIMELIS

Cap Enderroc, 14 - 07011

☎ 971791233 - bibsonximelis@a-palma.es

Horari: *dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.*

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

SANT JORDI

Pau Bouvy, 31 - 07199

☎ 971742036 - bibsantjordi@a-palma.es

Horari: *dilluns i divendres de les 9 a les 15 h.*

Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h.

BIBLIOTEQUES MUNICIPALS

Ajuntament de Palma

«Cadàver exquisit». La creació col·lectiva

JOSEP MARIA ALAMINOS

L'exposició «Cadàver exquisit», amb la participació de 53 artistes de les Balears, es troba ja itinerant per diversos espais públics de les Illes. La mostra, promoguda pel Projecte Llevant i comissariada per Pilar Serra, compta amb el suport del Govern de les Illes Balears, el Consell de Mallorca i l'Ajuntament de Palma, juntament amb l'Obra Social de Sa Nostra. Els beneficis generats per l'exposició es destinaran a l'ONG Llevant en Marxa.

Automatisme i intuïció

El moviment surrealista, eminentment artístic i literari, però també vinculat al cinema i al teatre, nasqué a França de la mà del poeta André Breton. Inicialment, estigué lligat íntimament a la producció literària, i els primers experiments d'automatisme es produïren en el camp literari, partint de les teories freudianes que proposaven l'expressió de les idees a gran velocitat, sense aturar-se a raonar el que es deia. D'aquesta

manera, l'inconscient permet generar imatges de manera gairebé automàtica.

Dels diferents jocs creats pels surrealistes, el que va aconseguir millors resultats fou el cadàver exquisit, que es jugava inicialment amb paraules. Els orígens d'aquest joc es troba en el joc dels paperets que es jugava en el Renaixement. Segons Breton, l'experiència del cadàver exquisit va néixer l'any 1925 a casa de Marcel Duchamp, amb la companyia de Jacques Prévert, Yves Tanguy i Benjamin Peret. Reunits els participants al voltant d'una taula, el primer escriu o dibuixa en un full amagant-se dels altres. Després el passa doblegat al veí de l'esquerra, de forma que només es vegi el principi de la part següent, que aquest haurà de continuar i passar-lo al següent fins a completar el circuit.

El joc ha experimentat variacions amb el temps. Els pintors Óscar Domínguez, Remedios Varo i Esteban Francés utilitzaven el collage aprofitant anuncis de revistes i retallaven figures per crear

Obres de Mariano Mayol i Marian F. Moratinos

les seves obres. Als anys quaranta, un nombrós grup de creadors format per literats i artistes (Paul Eluard, Robert Desnos, Óscar Domínguez, Pierre Reverdy, Max Ernst, Wifredo Lam, Balthus, Alexander Calder, Paul Valéry i Pablo Picasso, entre d'altres) es reunia periòdicament i practicava el joc de creació col·lectiva. I, per posar-ne un exemple més recent, el 1994 el Drawing Center de Nova York organitzà una exposició amb el títol «El retorn del cadàver exquisit», en la qual participaren dos-cents artistes de tot el món, entre ells George Baselitz, Chuck Close, Karen Finley, Jenny Holzer, Betye Saar, Jim Shaw i Art Spiegelman.

53 artistes, una obra

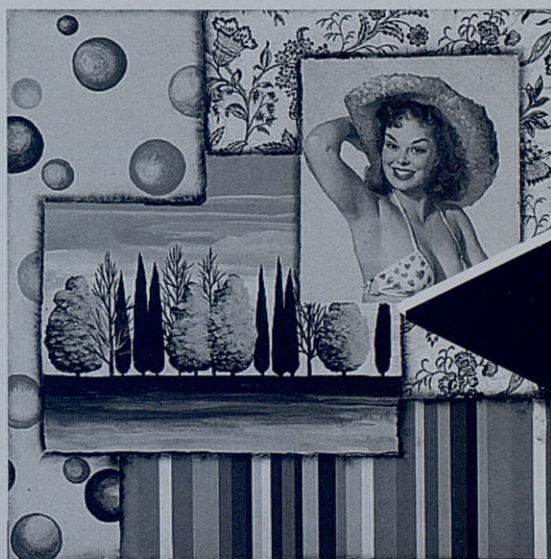
El projecte no tracta de repetir exactament les experiències surrealistes, i planteja la construcció d'una gran peça horitzontal que conformen les teles, de 50 x 50 cm, que cada artista ha fet a partir de l'obra que el precedeix o el continua. A la mostra participen Steve Afif, Josep Maria Alaminos, Amador, Rafael Amengual, Mateu Bauzá, Erwin Bechtold, Joan Bennàssar, Pere Bennàssar, Rafel Bestard, Jim Bird, Maria Carbonero, Maria Catalán, Pep Coll, Astrid Colomar, Joan Costa, Cristina Escape, Naco Fabré, Marian Femenías Moratinos, Paca Florit, Pep Guerrero, Gilbert Herreyns, Enric Irueste, Ellis Jacobson, Mercedes Laguens, Alícia Llabrés, Antoni Llabrés, Pep Llambías, Eugenio López, Joan March, Teresa Matas, Mariano Mayol, J. M. Menéndez Rojas, Maria Antònia Mir, Pepe Nebot, Àngel Pascual Rodrigo, Rafel Perelló, Cris Pink, Alceu Ribeiro, Enric Riera, Dolors Sampol, Lourdes Sampol, Àngel San Martín, Bernat Sansó, Horacio Sapere, Amparo Sard, Tòfol Sastre, Juan Segura, Joan Soler Rebassa, Andreu Terrades, Vicenç Torres, Rafel Tur Costa, Tomeu Ventayol i Amable Villarroel.

Resulta interessant la varietat de

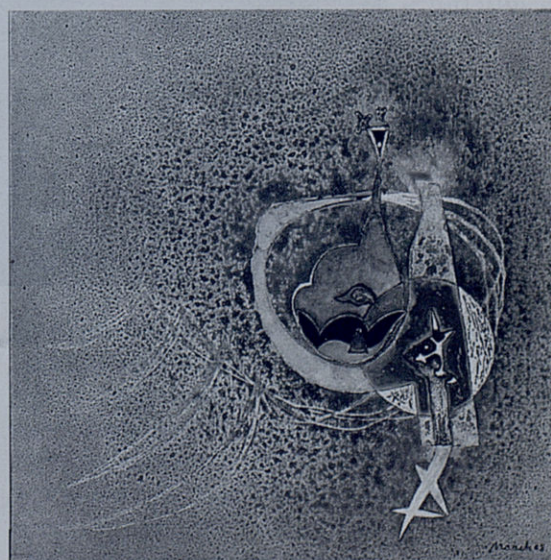
propostes i solucions que cada artista ha utilitzat per resoldre la continuïtat de l'obra, i el diàleg que es produeix entre discursos plàstics d'autors de diferents generacions, amb llenguatges diversos. Com escriu Pau Waelder al catàleg de l'exposició: «Queda, per tant, convidar el lector i el visitant de l'exposició a realitzar la seva aportació a aquesta peça múltiple que reuneix el treball de 53 artistes. L'obra no és completa sense l'observació de l'espectador, de manera que serà la seva mirada la que traci les relacions, les continuacions i discontinuïtats d'aquest cadàver exquisit.»

«Cadàver exquisit»

Exposició itinerant

Obra de Pep Guerrero.

Obra de Joan March.

Tendències

El barranc de Biniaraix i el mirador de Joaquim Quesada (Cornador Gran)

GASPAR VALERO

Itinerari

Sóller – Biniaraix – barranc de
Biniaraix – refugi i mirador
Joaquim Quesada (Cornador
Gran) – barranc de Biniaraix –
Biniaraix – Sóller

Horari aproximat:

4 h 30 min

(Temps aproximat de marxa,
sense les aturades)

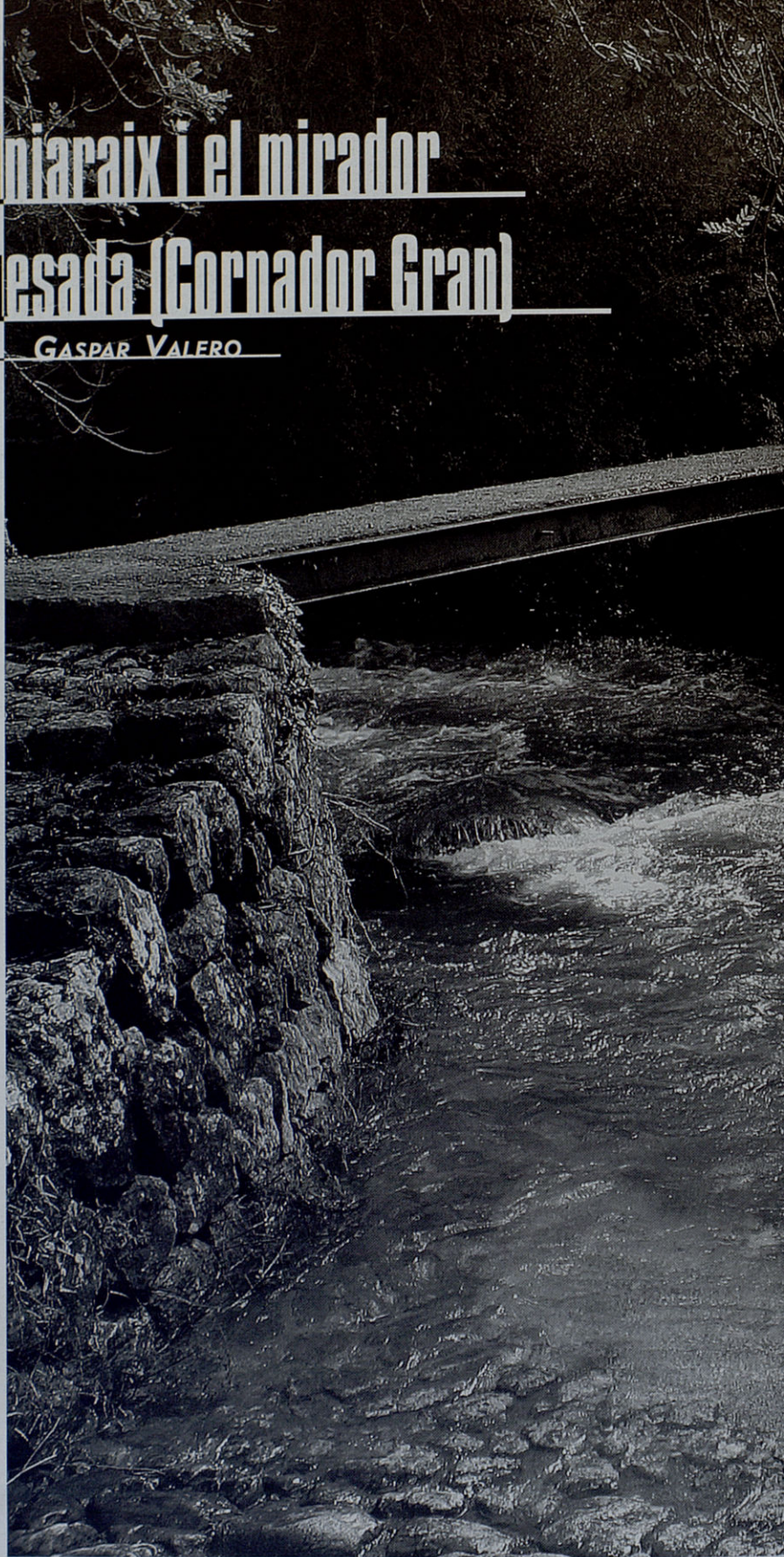
Orientacions de camí

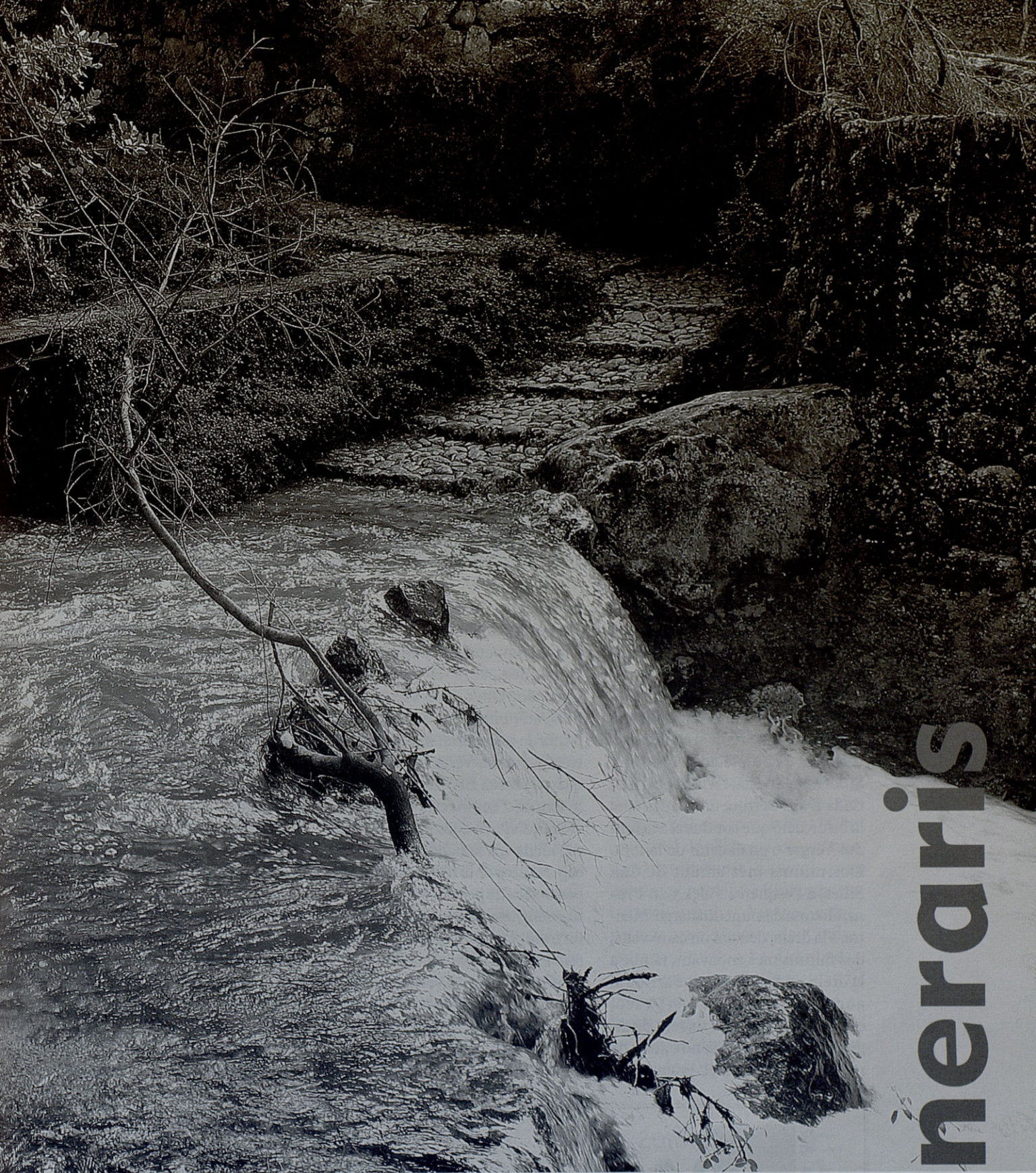
Començam l'excursió a la plaça de Sóller, que vessa art, moviment i cosmopolitisme. Ja hi haurà temps, per a tot això, a la tornada, perquè la nostra ruta cerca quietud, tranquil·litat, paisatges alterosos i ascètica de camí. Per aquest motiu, avançam pel carrer de la Lluna vers la solitud dels cims. Amb el torrent a l'esquerra, arribam a Ca la Creu i passam per s'Alqueria del Comte. Asfalt endavant, amb els ferests penyalars verticals del nostre objectiu que s'alcen amunt, davant la nostra vista, arribam a Biniaraix. La primera etapa que ens apropa a la pau es confirma en aquest tranquil poblet de muntanya. Sortim de Biniaraix vora les cases de Cas Don, amb façana ornamentada amb el gran escut barroc de la família Bauçà, i amb els rentadors. Agafam el camí de la

dreta, ben senyalitzat com a part de la ruta de pedra en sec (GR 221), que és ni més ni menys que el camí vell de Sóller a Lluc, pel barranc de Biniaraix. Desapareix l'asfalt i passam el primer gual del torrent, amb un pont de ciment a l'esquerra i pedres passadores a la dreta. Just després comença el camí em-

pedrat i els primers dels 1.942 grans que ens pujaran fins a l'entrada de l'alta vall de la possessió de l'Ofre.

Passam vora una aixeta, situada a la dreta, i més amunt, entre oliveres, deixam a la dreta el camí de la cova de ses Alfàbies. Travessam el torrent per un segon gual, amb les

passadores a l'esquerra i un pont de ciment a la dreta. Deixam a la dreta un porxo d'olivar recentment restaurat. Així, el camí avança i accentua les seves giragonses, en una vistosa mostra del seu serpentejant i esplèndid disseny. Alguns porxos senzills d'olivar acompanyen de tant en tant les marja-

des. El torrent s'endinsa i forma un fondal al lloc denominat s'Estret. És un bell indret ombrívol i engorjat, amb el torrent a la dreta del camí. Un petit pont situat a la part alta de s'Estret deixa el torrent a l'esquerra del camí.

Una vegada que hem deixat s'Estret enrere, passam una altra vega-

da el torrent, amb el gual empedrat, les passadores a l'esquerra i un pont de ciment a la dreta. Quan tot just hem acabat de deixar aquest tercer gual, el torrent des Verger conflueix amb el des Barranc. El camí discorre un tram vora aquest torrent, que du aigua molt sovint, ja que hi discorre l'aigua

Itineraris

de la font des Verger. Just després el franquejam, també en forma de gual empedrat, amb les pedres passadores i un rústic pontet de fusta.

Un poc més amunt, arribam a les cases del barranc. Configuren un grapat de petites construccions actualment de propietat diversa: Can Silles, Can Sivella, Ca la Santa i Can Cada Dia, i es troben situades vora la bifurcació que condueix a la font des Verger o en el camí de la font. Dos minuts més amunt de Can Silles, a l'esquerra s'alça Can Pruna, alterosa damunt un marge. Mentre, a la dreta, deixam un camí vell i, dos minuts més endavant, també a la dreta, surt el tirany que arriba al gorg d'en Catí, un bell racó, especialment quan el torrent du aigua. El camí empedrat no s'atura de pujar i se succeeixen els graons, rost

amunt. Una mirada cap enrere ens conhorta, car l'esforç de l'ascens es veu recompensat per un paisatge encisador, amb el penyal del Cornador Gran, amb s'Estret, i la llunyana ciutat de Sóller com a punts de referència; més al nord, la rossegura des Verger es mostra esquerpa i rosta. El camí, un exemple magnífic d'enginyeria viària tradicional, s'aferra a les parets de roca espadada i, a la banda de l'abisme cap avall, es dota d'una pareteta de pedra seca de protecció. Momentàniament, assossegam la pujada i, per un tram planer, franquejam una barreira metàl·lica i contemplam el salt des Cans a la dreta, vertiginós.

Vorejam el salt des Cans per camí planer, farcit de càrritx i amb ullastres i aritges. Alguns minuts més endavant, observam a la dreta el

plàcid comellar amb els polls vora el torrent. Ben aviat, vora una petita presa al jaç del torrent, arribam a un punt essencial de la ruta, ja que abandonam el camí vell de Lluc, ja a la part superior del barranc i ben a prop de les cases de l'Ofre, i entram al tirany que, per la dreta, puja al Cornador Gran. Un cartell del GR-221 indica: «Cúber/Font des Noguer 2 h 5 min. Biniaraix 2 h»

Ja en el camí propi del Cornador Gran, travessam el torrent per la part baixa de la presa, amb bova dins la zona humida, i pujam pel tirany, amb argelagues i estepa blenera. Uns deu minuts de revolts ens permeten superar un primer coster que ens obre la panoràmica sobre el vessant de la vall de l'Ofre. La vista sobre la *fondalada* de les cases de l'Ofre, que és la significació del to-

GRUP AVA

Viajes

Martel

BAL. 029 M/D

**SETMANA SANTA
2009**

Vols directes des de Palma

SERDENYA del 09 al 13 d'abril 660 EUROS

ISTANBUL del 09 al 13 d'abril 569 EUROS

BERLÍN del 09 al 13 d'abril 459 EUROS

BUDAPEST del 09 al 13 d'abril 579 EUROS

CIRCUITS

TIROL, SALZBURG I BAVIERA 795 EUROS

ASTÚRIES, paradís natural 640 EUROS

Tots els preus inclouen taxes

pònim en àrab, es comença a mostrar magníficament. Alguns minuts més amunt, en un revolt a l'esquerra, returam en un collet alterós, que constitueix una miranda natural sobre el barranc; hi notam una indicació del camí del Foment del Turisme, de 1958. Passam un redol de pins i deixam a la dreta una curiosa roca ben dreta denominada popularment es Cacauet. Hem de pujar encara el darrer coster del Cornador, amb lents revolts que desentrunyellen el camí, per una zona impressionant d'alta muntanya mallorquina. A la fi, a devers 20 minuts de l'anterior collet, arribam a un entreforc de camins, poc perceptible. La nostra ruta, ja a punt d'assolir el cim, volta a la dreta. Des de ponent, recte, arriba el camí de s'Arrom, actualment tancat.

El refugi de Joaquim Quesada ja es veu davant la nostra posició, situat vora el cim del Cornador Gran (957 m), i l'assolim ràpidament. El refugi Joaquim Quesada fou construït pel Foment del Turisme de Mallorca, el 1958, en homenatge a un dels guies més significats de l'entitat. Té dimensions reduïdes, és de planta rectangular i la façana és baixa i d'una sola planta, orientada a migjorn, amb portal de llinda de fusta i dues finestres laterals, apaïssades i també amb llinda de fusta. El parament nord aprofita el desnivell del terreny i es troba adossat a la penya natural; la coberta és d'un aiguavés, de teules; l'interior mostra dos pedrissos laterals, una foganya a l'angle nord-est i un pou que aprofita una escletxa en la roca natural. A la paret nord hi ha dues rajoles, la de la dreta és l'original, ara destruï-

da, i la de l'esquerra és nova, reproducció de l'anterior. La inscripció diu així: «Era es braç dret en / Quesada de nostres excursions; / sabia tots es racons / de nostra terra estimada. / Si un racó no sabia / es del cel tan suspirat... / Ja sap que ha volat / tan amunt com no solia. / A. Mulet. / Maig 1958.»

Des del refugi, anam per la banda dreta, per un tirany amb càrritx, porrasses i lleterres, i en tres minuts arribam al cim del Cornador Gran, marcat per una fita de bones dimensions i una creu de fusta. Des del cim, alguns metres cap al nord ens situen sobre una cresteta que davallam per un graó, en tendència a l'esquerra, i arribam al mirador, emmarcat per una pareteta que protegeix d'un desnivell vertiginós. S'hi pot contemplar una vista esplèndida sobre el barranc de Biniraix, la vall de Sóller, el Port, el Puig Major, l'Ofre i voltants. El nostre objectiu, que anhelava la pau dels cims, s'ha assolit perfectament.

Des del mirador tornam al cim i davallam al refugi. Ara, ens disposam a fer la llarga tornada cap

a Sóller. Per això, començam a davallar pel mateix camí. Deixam de banda la zona de la vall de l'Ofre, per on anava el camí original i, després del collet alterós, davallam el coster que ens permet enllaçar amb el camí del barranc de Biniraix. Una vegada al barranc, optam per davallar cap a Sóller, obviant una opció que pot ser bona en qualsevol altra ocasió: continuar el GR-221 en direcció a Binimorot i Cúber, que permet continuar cap a Lluc o cap al refugi des Tossals Verds. Després del salt des Cans, tornam a trobar el camí empedrat i els *enyorats* graons que ens condueixen, en forta davallada, vora Can Silles. Després, empedrat avall, ens menen per l'indret ombrívol de s'Estret i ens acomiaden del Paradís natural quan entram al poblet de Biniraix, encara encisador. Ara per asfalt, passam per s'Alqueria del Comte i entram al nucli urbà. L'arribada a Sóller ens desperta a la realitat del món modern i ens recorda que l'esbraonament corporal segurament serà un maldecap afegit a les feixugueses de la vida quotidiana.

www.esrefugi.es

ESQUI SNOW
ESCALADA
BARRANCS ESPELEO
VIATGES
MONCANYA TREKKING
CAMPING
ORIENTACIÓ
CURSOS

DES DE 1976

ES REFUGI

ESPORTS D'AVENTURA

Via Sindicat, 21, Pati. 07002. Palma de Mallorca, Illes Balears. T 971 71 67 31. A/e refugi@base.net

Tendències

cinefàgia

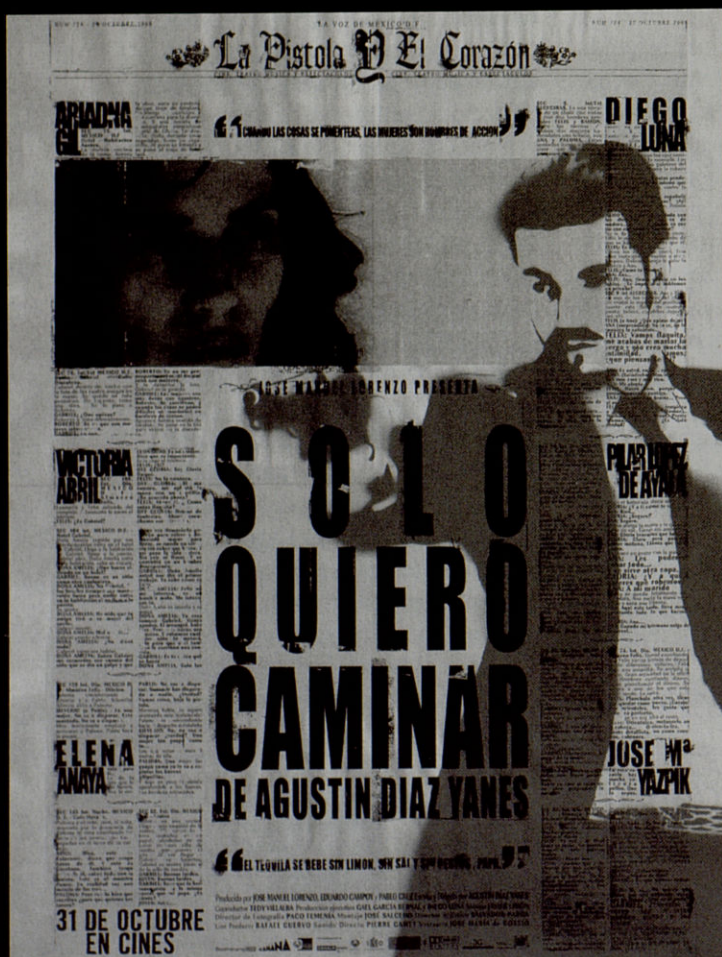
El lliurament dels «Goyos»

MATÍAS VALLÉS

Aquesta secció inigualable –no aclarirem si la impossible igualació es deu a la seva altura o a la seva profunditat– dedica periòdicament un episodi a les pitjors

pel·lícules de l'any. El cinema estatal també consagra una festa anual als productes més lamentables que ha aconseguit colar a la cartellera. Aquesta commemoració es denomina premis Goya. No discutirem qui va plagiar a qui. Des de la humilitat franciscana, admetrem que les produccions destacades per la seva lamentable qualitat a Madrid són fins i tot més menyspreables que les seleccionades en aquestes pàgines amb fervor i probitat artesanals. La nostra objecció rau estrictament en l'advocació

pintures que tradicionalment ens han fascinat, sembla certament excessiu dur la denigració de l'artista fins a l'extrem de condemnar-lo a patrocinar el pitjor cinema que es roda ara mateix a Occident. Per això, no discutirem el dret dels artistes estatals a celebrar anualment l'avenc al qual han tirat la seva professió. Això no obstant, exigim una mínima variació que permeti parlar dels premis «Goyos». En si mateixa, aquesta lleu alteració descriu a més la conxorxa que caracteritza la cerimònia, gràcies a l'astuta convocatòria de més guardons que candidats. Encara que ningú no ho diria, si es jutja per la jeremiada dels successius artistes que es col·locaven darrere l'indecorós faristol, el cinema és l'activitat que recompensa amb més esment els seus practicants. Hi ha Goyos per a totes les categories. Fins a tres designen als curtmetratges excel·sos, quan ni un sol cinema els programa. És pràcticament impossible ser cineasta –nom genèric dels practicants d'aquesta professió en totes les seves facetes– sense haver estat premiat amb mitja dotzena d'estatuetses. Per als actors, els Goyos equivalen als gnoms dels jardins horteres. Es premien trenta categories, quan ni un cinèfag seria capaç d'enumerar mitja dotzena de pel·lícules estatals memorables en un any determinat. A més de la meitat dels minvants

sota la qual es col·loca la gran cerimònia de la mediocritat.

Encara que ara es descobreixi que el senyor Francisco de Goya i Lucientes no era l'autor de les

espectadors cinematogràfics, no se'ls ocorreria mai abonar els 6,50 euros imprescindibles per veure una de les pel·lícules premiades en els Goyos. Tanmateix, es congreguen davant el televisor per contemplar dormisquejant el desenvolupament de l'entrega. Se m'acudeixen diversos arguments per desentranyar aquesta paradoxa. En primer lloc, una pel·lícula abominable a la gran pantalla resulta acceptable pel televisor, perquè fins i tot parlant de fems hi ha classes. A més, contemplar una mala actriu –denominació repudiada en terres saxonones, on s'exigeix «actor» per a ambdós gèneres– arrossegant un vestit d'alta costura és més còmic que assistir a un dels seus deliris interpretatius.

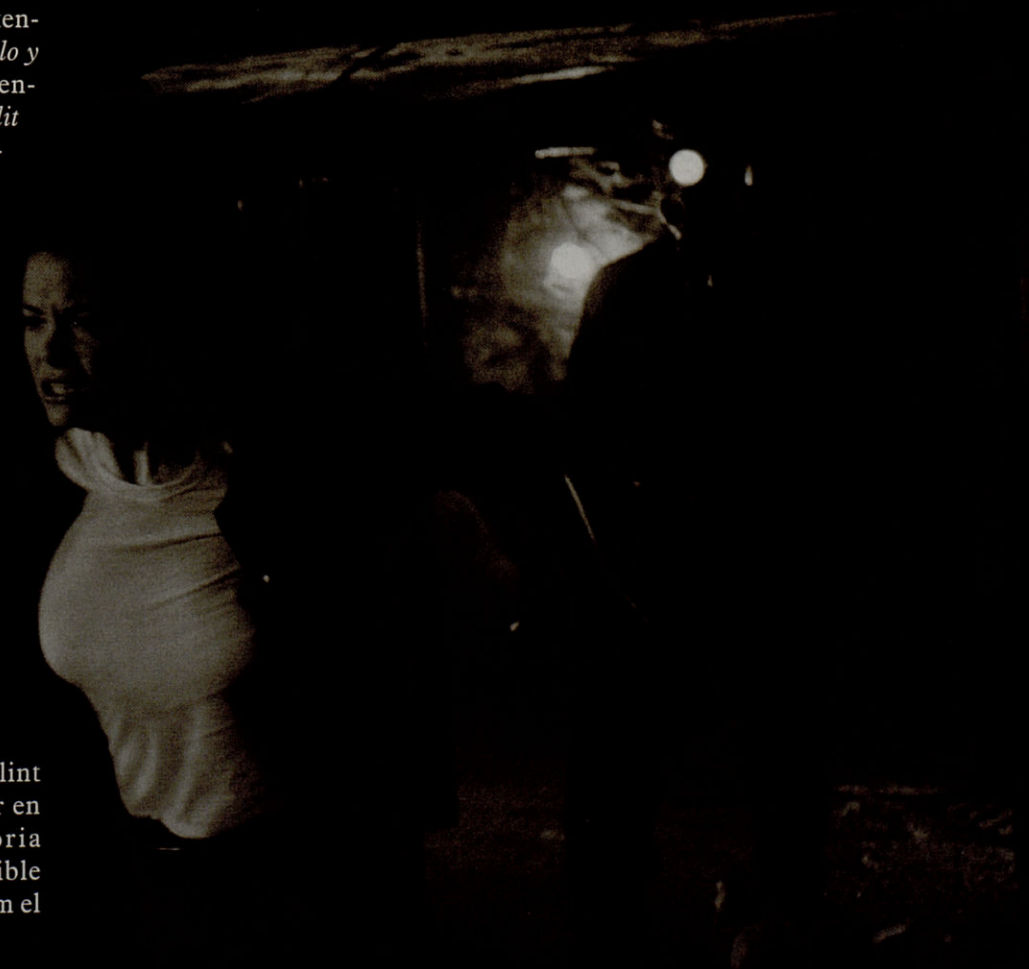
Finalment, la majoria de telespectadors s'enganxen als Goyos per enfortir la seva fe. Després de ser esbrincada per una dotzena de petulants, l'audiència es reafirma en el fet que ni sota coacció suportaria una de les pel·lícules presentades com a obres mestres de la creació. Abans compraria un Goya fals. Llevat que pretenguin que parlem de *Mortadelo y Filemón* –amb la qual cosa enfonsaríem la reputació *high lit* que ennobleix aquesta secció–, únicament dos aspirants als Goyos massius mereixen una mínima distinció, *Sólo quiero caminar* i *Los crímenes de Oxford*. Per tant, no varen ser premiats en un aquellarre destinat a festejar l'absència de mèrits. La multiguardonada *Camino* és la gran pel·lícula que ningú no ha vist. N'hi ha prou d'aclarir que es tracta d'una nova aportació al cinema d'UCI, impulsat per Almodóvar a *Hable con ella* i que després va ser imitat amb profit per Isabel Coixet i fins i tot per Clint Eastwood, que va destrossar en el procés la seva meritòria *Million dollar baby*. És possible que la producció titulada com el

llibre d'Escrivà de Balaguer hagi estat més danyosa per a l'Opus Dei que *El codi da Vinci*, però només els antitaurins són més avorrits que els tauròmacs.

Com el seu propi nom indica, la mediocritat absoluta no existeix. Per a la seva desgràcia, els Goyos cometien l'error de premiar pel·lícules que escapen de les coordenades estatals i suscitaven comparacions desavantatjoses. El premi a la millor producció europea va ser per a la romanesa *4 meses, 3 semanas y 2 días*. Atès el país de procedència, us podeu imaginar l'escassetat de mitjans tècnics del relat d'un avortament il·legal. A pesar d'això, té més sensibilitat que el palmarès complet de la gala. A més, el seu director va pronunciar un parlament concís, sense increpar els televidents per desertar dels productes que se'ls proposen. A punt va estar de compadir-los.

Si una pel·lícula romanesa té més atractius que el cinema estatal al

complet, quelcom fa olor de podrit a Dinamarca. Per inflar les expectatives, es rebateja la nacionalitat de títols com *Che* o *Vicky Cristina Barcelona*. Per tant, a partir d'ara *Vacances a Roma* serà una cinta italiana, i *Telèfon roig, volem cap a Moscou?* s'inscriurà com a cinema rus. Els Goyos deceben fins a l'extrem que la cerimònia d'enguany serà recordada eternament per la sostracció d'una de les estatuetses durant els saraus que rematen l'entrega. Quin tipus de degenerat robaria un objecte que pot obtenir gratis, només rodant un curtmetratge amb quatre companys. Quan el planeta debat la restricció creditícia, el lliurament dels Goyos posa de manifest que la imaginació és un bé encara més escàs. Llevat que aquest talent floreixi per generació espontània, la pròxima entrega tornarà a competir amb la nostra entrega anual sobre les pitjors pel·lícules de l'any.

BIBLIOTECA MUNICIPAL JOSEP MARIA LLOMPART SALA CORBA DE S'ESCORXADOR

Aquest nou equipament cultural de Ciutat ofereix des del passat 5 de febrer els serveis següents:

- Bebeteca
- Seccions infantil, juvenil i d'adults
- Espai de lectura de llibres i revistes
- 17.000 llibres per als serveis de sala, préstec i consulta
- Fons de CD i DVD
- Connexió a Internet
- Ordinadors de consulta i Wi-Fi
- Activitats complementàries

Horaris: de dilluns a divendres de 8.30 a 20.30 h.

Dissabtes: de 9 a 13 h i de 16 a 20 h

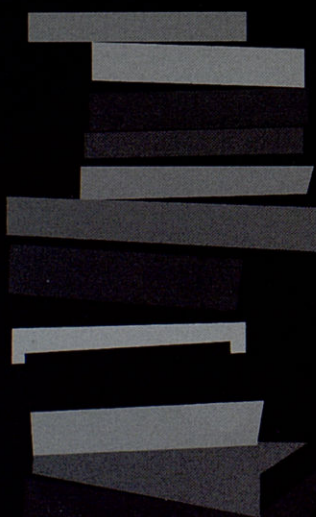
Adreça: Emperadriu Eugènia, 6 (S'Escorxador) Tel. 971 753 942

biblioteca

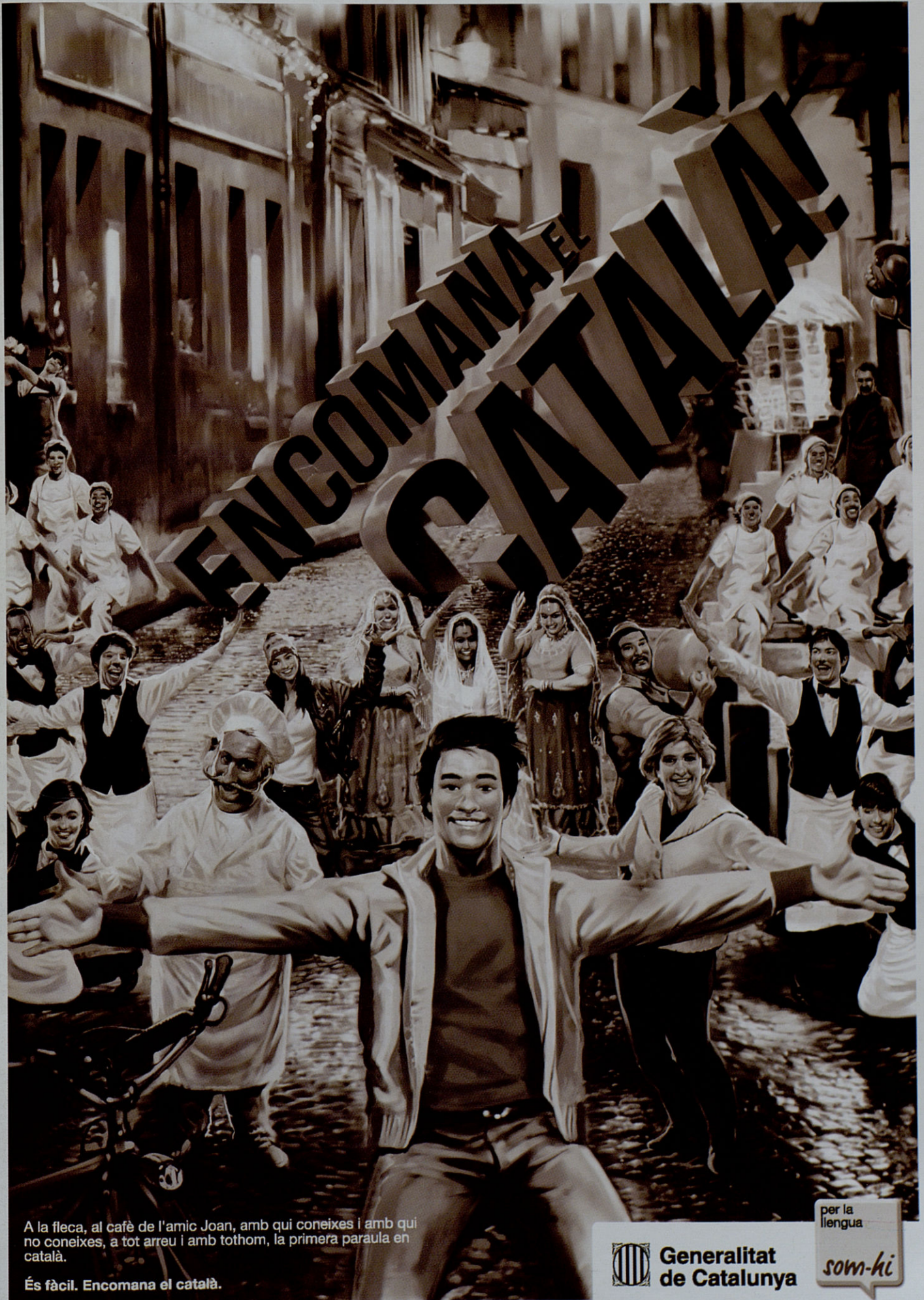

Josep M. Llompart (S'Escorxador)

**t'acostam
la cultura**
Regidoria de Cultura,
Patrimoni i
Política Lingüística

Ajuntament de Palma

A la fleca, al cafè de l'amic Joan, amb qui coneixes i amb qui no coneixes, a tot arreu i amb tothom, la primera paraula en català.

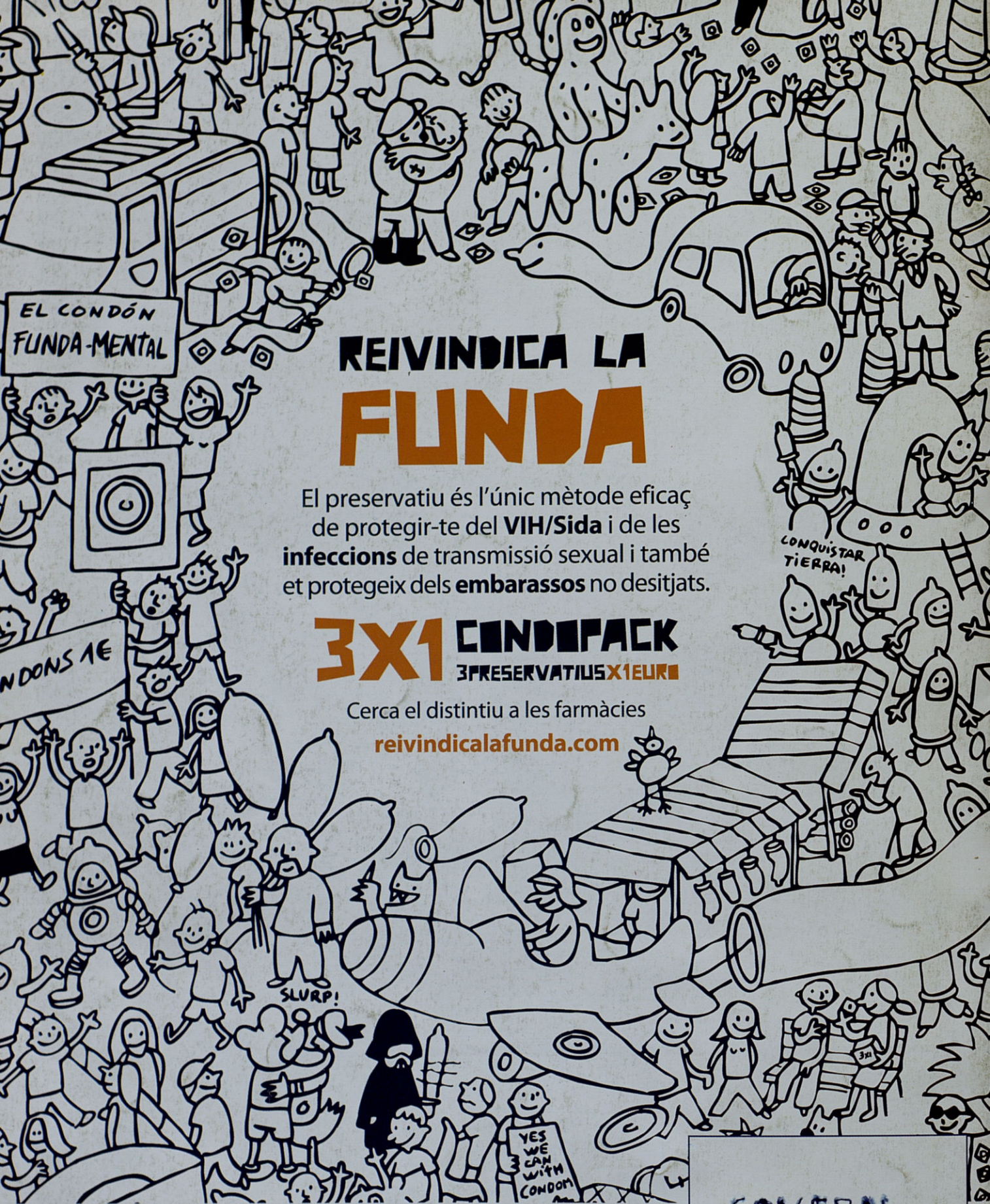
És fàcil. Encomana el català.

**Generalitat
de Catalunya**

per la
llengua

som-hi

EL CONDÓN
FUNDA-MENTAL

REIVINDICA LA FUNDA

El preservatiu és l'únic mètode eficaç
de protegir-te del **VIH/Sida** i de les
infeccions de transmissió sexual i també
et protegeix dels **embarassos** no desitjats.

3X1 CONDOPACK
3 PRESERVATIUS X 1 EURO

Cerca el distintiu a les farmàcies
reivindicalafunda.com

GOVERN
de les ILLES
BALEARS

www.illesbalears.cat

Col·legi Oficial de
Farmacèutics de les Illes Balears